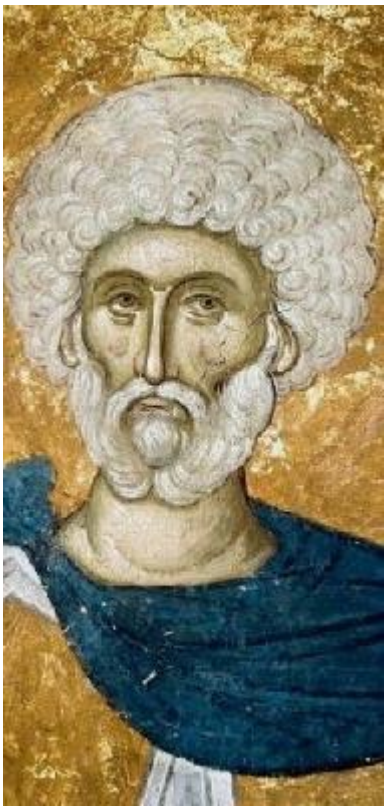
24.11.2014 г. / 18:53:06

Вяра

24.11 по еретическия, †11 ноември по православния календар - Св. великомъченик Мина. Свв. мъченици Виктор и Стефанида Дамаски. Св. мъченик Викентий. Св. преподобни Теодор Студит

Страдание на свети великомъченик Мина († 304 г.)

Свети великомъченик Мина. Фрагмент от стара стенопис. Косово, Сърбия

Свети мъченик Мина бил египтянин. Той изповядвал християнската вяра и служил във войската, разположена в Котуанската област, под началството на военачалника Фирмилиан. По това време в Рим царували заедно двамата

нечестиви царе Диоклетиан и Максимиан. Те издали указ да се предават на мъчения и да се убиват всички християни, които не се покланят на идолите. Според указа вярващите в Христа навсякъде били принуждавани да извършат идолски жертвоприношения. Тогава блаженият Мина, като не желаел да гледа това бедствие и почитането на бездушните идоли, оставил воинското си звание и се оттеглил в планините, в пустинни места. Той сметнал, че е по-добре да живее със зверовете, отколкото с хора, които не познават Бога. Свети Мина дълго време се скитал в планините и пустините, поучавал се в Божия Закон, с пост и молитва очиствал душата си и служел ден и нощ на Единия Истински Бог. Така изминало доста дълго време.

Веднъж в главния град на Котуанската област се провеждал празник, на който дошли много езичници. Те се събрали в чест на своите нечестиви богове за различни игри, зрелища, конски надбягвания и състезания по борба, които всички жители на града можели да наблюдават от специално устроени места. Като предузнал от Светия Дух за този празник, блаженият Мина се разгорял от ревност по Бога, оставил планината и пустинята и дошъл в града. Той излязъл насред мястото за зрелища, за да го видят всички, и възкликнал високо:

- “Намериха Ме ония, които не Ме търсеха, открих се на ония, които не питаха за Мене”.

При тези думи всички присъстващи устремили погледите си към него и замлъкнали, като се дивели на неговата смелост. А князът на града на име Пир заповядал да хванат светеца и го запитал:

- Кой си ти?

Свети Мина пред целия народ казал високо:

- Аз съм раб на Иисуса Христа, Владиката на небето и земята.

Князът отново попитал светеца:

- Чужденец ли си, или си местен? Откъде имаш смелостта насред игрите да извикаш това?

Преди светият да успее да отговори, някои от воините около княза познали Мина и възкликнали:

- Това е воинът Мина, който беше подчинен на Фирмилиан.

- Наистина ли си бил воин, както казват за тебе? - попитал князът.

Светецът отговорил:

- Да, наистина бях воин и служех в този град, но като видях нечестието на хората, прелъстени от бесовете и покланящи се на идолите, а не на Истинския Бог, оставих воинската служба и напуснах града, за да не бъда участник в беззаконието и гибелта на тези хора. До днес се скитах в пустинята, като избягвах да общувам с нечестивите и враговете на моя Бог. Но като чух, че сте устроили нечестив празник, пламнах от ревност по моя Бог и дойдох да изоблича вашата слепота и да ви проповядвам Единия Истински Бог, Който е създал със словото Си небето и земята и владее Вселената.

Като чул тези думи, князът заповядал да отведат светия в тъмница и да го пазят до сутринта, а сам цял ден участвал в празненството и зрелищата.

На другия ден князът седнал в съдилището и заповядал да доведат свети Мина. По всякакъв начин се опитвал той да го склони към идолопоклонство - обещавал му дарове и го заплашвал с мъчения. Но когато не успял да го подтикне към нечестие с думите си, започнал да го принуждава и с дело,

като заповядал на четирима воини да съблекат и хвърлят светеца на земята и без пощада да го бият с волски жили, а кръвта от раните му текла като река. Един от присъстващите на име Пигасий казал на свети Мина:

- Човече, пожали себе си и изпълни княжеската заповед, преди тялото ти да бъде напълно унищожено. Съветвам те да се поклониш на боговете поне временно, за да се избавиш от мъченията, а после пак служи на своя Бог, Който няма да се разгневи заради отстъплението ти, ако само веднъж принесеш жертва на идолите и за кратко се обърнеш към тях по принуда, за да се избавиш от тежките мъки.

Но светият с гняв отговорил:

- Иди си от мен, беззаконнико, аз вече принесох жертва на хвала и ще я принеса отново само на моя Бог, Който ми помага и ме укрепява в търпението, така че тези мъчения ми изглеждат леки и радостни.

Изумен от това търпение на мъченика, князът заповядал да подложат свети Мина на още по-големи мъки. Светецът бил повесен на едно дърво и рязали тялото му с железни куки, а мъчителят се надсмивал над него и му говорел:

- Чувстваш ли някаква болка, Мина, или тези мъчения са ти приятни и искаш да ги увеличим?

Но макар и да страдал силно, светият мъченик твърдо отговорил на княза:

- Няма да ме победиш с тези кратковременни мъки, защото ми помагат невидимите за теб воини на Небесния Цар.

Князът заповядал на слугите си още по-силно да мъчат светеца и му казал:

- Не изповядвай тук друг цар освен римските императори.

Мъченикът отговорил:

- Ако познавахте истинския Цар, нямаше да хулите Този, Когото проповядвам, защото Той е истинският Цар на небето и земята и няма друг освен Него. А вие Го хулите, без да Го познавате, и Го сравнявате с вашите създадени от прах тленни царе, на които Той е дал царско достойнство и власт, защото е Господар на всичко сътворено.

Тогава князът казал на светеца:

- Кой е този, който дава власт на царете и господарува над всички?

Мъченикът отговорил:

- Иисус Христос, Синът Божий, вечно съществуващият, на Когото се подчинява всичко и на небето, и на земята. Той въздига царете на престолите им и царува, дава власт и владее.

Мъчителят казал на светеца:

- Нима не знаеш, че римските императори много се гневят против изповядващите Христовото име и заповядват да бъдат убивани?

Свети Мина отговорил:

- “Господ царува: да треперят народите!”Ако вашите царе се гневят на Христа и на християните, изповядващи Неговото име, какво ме засяга? Аз не обръщам внимание на гнева им, защото съм раб на моя Христос и имам само едно желание - да бъда изповедник на Неговото всесвято име до самата си смърт и да се насладя на Неговата сладка любов, от която никой не може да ме отлъчи: “скръб ли, притеснение ли, или гонение, глад ли, или голотия, опасност ли, или меч?”

Тогава мъчителят заповядал да разтрият силно раните на светеца с власена кърпа. И докато правели това, светият говорел:

- Сега съблича кожените си ризи и се обличам в ризата на спасението.

Освен това мъчителят заповядал да горят светеца със свещи, а той мълчал.

Князът попитал:

- Чувстваш ли, Мина, този огън?

Светецът отвърнал:

- “Нашият Бог е огън, който изтребя”. Онзи, заради Когото страдам, ми помага и затова не чувствам огъня, с който ме горите, и не се страхувам от мъченията ви, защото помня евангелските слова на моя Господ: “И не бойте се от ония, които убиват тялото, а душата не могат да убият”.

Тогава князът казал на мъченика:

- Откъде имаш такова красноречие? Бил си воин, как така говориш като човек, който е прочел много книги?

Светецът отговорил:

- Нашият Господ Иисус Христос е казал: “и ще ви поведат пред управници и царе заради Мене… не се грижете, как или що да говорите; защото в оня час ще ви бъде внушено, какво да кажете”.

Князът попитал светеца:

- Знаеше ли вашият Христос, че заради Него ще претърпите такива мъчения?

Мъченикът отвърнал:

- Тъй като Той е Бог Истинен, знае бъдещето. Знаел е и знае всичко, което става, и всичко, което ще стане, Му е известно, Той знае занапред всички наши мисли.

Като не знаел какво да отговори на светеца, князът казал:

- Остави, Мина, това празнословие и избери едно от двете: или бъди един от нас и ние ще престанем да те измъчваме, или бъди Христов, но ние ще те умъртвим.

На това светецът високо възкликнал:

- Аз съм Христов и ще бъда Христов!

- Ако пожелаеш, ще те пусна за два или три дни, за да размислиш добре и да кажеш последната си дума - казал князът.

Но светецът възразил:

- Не два или три дни, а вече много години изповядвам Христовата вяра, но никога не съм си и помислял да се отрека от моя Бог и затова сега не подобава да размишлявам за това. Не се надявай, княже, да чуеш друго от мене. Ето последната ми дума: От моя Бог няма да се отрека, на вашите бесове не ще принеса жертва и няма да преклоня колена пред бездушните идоли.

Този твърд отговор силно разгневил княза и той заповядал да разсипят по земята куки, тризъбци и железни гвоздеи и да влачат по тях вързания мъченик. Но сякаш положен върху меки цветя, свети Мина още повече порицавал многобожието на езичниците и се смеел над безумието на прелъстените от бесовете. А князът заповядал да го бият с железни пръчки. И дълго измъчвали свети Мина така.

По това време един от присъстващите воини на име Илиодор казал на мъчителя:

- Княже, нима твоя светлост не знае, че християните са безумни и не се боят от мъченията, понасят ги, сякаш са бездушни камъни и дървета, а смъртта смятат за сладко питие. Не се труди повече, а заповядай по-скоро да убият този ожесточен християнин.

И князът веднага изрекъл присъдата си над мъченика:

- Злия воин Мина, който падна в християнско нечестие и не пожела да изпълни царското повеление и да принесе жертва на боговете, заповядваме да бъде посечен с меч, а тялото му да бъде изгорено пред целия народ.

Воините отвели свети мъченик Мина извън града, където отсекли главата му, запалили голям огън и хвърлили в него многострадалното му тяло. Когато огънят изгаснал, вярващите дошли на това място и събрали останалите мощи на светеца, обвили ги с чисти повивки и ги помазали с благовония. Скоро те пренесли тези свети останки в родния си град Александрия и ги погребали с почести. Впоследствие на това място била построена църква в името на светия мъченик и по молитвите към светеца в нея станали множество чудеса.

Сказание за чудесата на свети великомъченик Мина

След смъртта на нечестивите и богоненавистни римски императори Диоклетиан и Максимиан на царския престол се възкачил благочестивият Константин Велики, при царуването на когото се умножила вярата в нашия Господ Иисус Христос. По това време едни христолюбиви хора от Александрия намерили мястото, където били положени честните останки на светия славен Христов мъченик Мина и построили там църква

на негово име.

Случило се така, че в Александрия пристигнал един благочестив търговец от Исаврийската земя, за да купи стока. Като чул за многото чудеса и изцеления, които ставали в църквата на свети Мина, той си казал:

- Ще ида и аз да се поклоня на честните мощи на светия мъченик и ще отнеса дарове в църквата му, за да ме помилва Бог по молитвите на Своя страдалец.

Той тръгнал към църквата и взел със себе си торба злато. При крайморското езеро намерил превоз и стигнал до мястото, наречено Лозонета. Тук слязъл на брега и потърсил къде да пренощува, защото вече било вечер. Влязъл в една къща и казал на стопанина:

- Друже, окажи ми милост, пусни ме да пренощувам, защото слънцето вече залезе, а аз се страхувам да вървя сам по-нататък.

- Влез, брате - казал му стопанинът, - и остани тук до сутринта.

Гостът приел поканата, влязъл в къщата и легнал да спи. А стопанинът, като видял у пътника торба със злато, се съблазнил и по внушение на злия дух намислил да убие гостенина си, за да завладее богатството му. В полунощ той станал и удушил търговеца, разрязал тялото му на части, сложил ги в една кошница и ги скрил във вътрешната стая. После много се развълнувал и като се оглеждал настрани, търсел скришно място, където да зарови убития.

Докато размишлявал за това, му се явил свети мъченик Мина в образа на конник, сякаш пратеник на царя. Той влязъл през вратите и попитал за убития гост. Убиецът пък се оправдавал, че не знае за какво става дума, и казал на светеца:

- Не зная какво ме питаш, господине, никой не е идвал при мене.

Но светецът слязъл от коня, отишъл във вътрешната стая, взел кошницата, изнесъл я навън и казал на убиеца:

- Какво е това?

Той много се уплашил и паднал в безсъзнание в нозете на светеца. А свети Мина съединил отсечените членове, помолил се и възкресил мъртвия, а после му казал:

- Въздай хвала на Бога.

Търговецът станал, сякаш пробуден от сън, и като разбрал, че е пострадал от стопанина, прославил Бога и с благодарност се поклонил на воина пред себе си. А светецът взел златото от убиеца, върнал го на възкресения човек и казал:

- Върви си по пътя с мир.

После се обърнал към убиеца и започнал да го бие. Убиецът се разкаял и поискал прошка. Тогава мъченикът му дарувал прошка за убийството и като се помолил за него, станал невидим.

В Александрия живеел един човек на име Евтропий. Той дал обет да пожертва за църквата на свети Мина едно сребърно блюдо. Повикал златар и му заповядал да изработи две блюда - на едното да напише: блюдо на свети великомъченик Мина, а на другото: блюдо на Евтропий, александрийски гражданин. Златарят изпълнил поръчаното и когато двете блюда били готови, оказало се, че блюдото за свети Мина се е получило много по-красиво и блестящо от другото. Златарят надписал върху съдовете имената на свети Мина и Евтропий и му ги дал.

Веднъж Евтропий плавал по море и на трапезата си на кораба сложил двата нови съда. Като видял, че блюдото на

свети Мина е много по-красиво от неговото, не пожелал да го даде в дар на светеца, а заповядал на слугите си да му поднасят ястията в него. В дар на църквата на свети Мина решил да прати блюдото със своето име. След края на трапезата слугата взел блюдото с името на мъченика и отишъл на края на палубата, за да го измие в морето. Изведнъж го обзел голям ужас, защото видял, че от морето излязъл човек, който взел блюдото от ръцете му и станал невидим. Робът, поразен от страх, се хвърлил след него в морето. Като видял това, господарят му също се уплашил и като заплакал горчиво, казал:

- Горко на мен, окаяния, че пожелах да взема за себе си блюдото на свети Мина - така погубих и блюдото, и своя роб. Но Ти, Господи Боже мой, не се гневи против мен докрай и яви Твоята милост на слугата Си. Ето, давам обещание, че ако намеря тялото на своя слуга, ще заповядам да направят същото такова блюдо и ще го принеса в дар на Твоя свят угодник Мина или ще дам на църквата толкова пари, колкото струва то.

Когато корабът стигнал брега, Евтропий слязъл и започнал да търси изхвърленото от морето тяло на своя слуга, за да го погребе. И видял роба си да излиза от морето с блюдото в ръце. Уплашен и зарадван, той високо извикал:

- Слава Богу! Наистина си велик, свети мъчениче Мина!

Щом го чули, всички хора, които били на кораба, слезли на брега и преизпълнени с удивление, прославили Бога. Когато взели да разпитват роба как е останал жив и е излязъл невредим от водата, той казал:

- Когато вчера се хвърлих в морето, един благолепен мъж заедно с други двама ме взеха и ходеха заедно с мен, а днес ме доведоха тук.

Евтропий взел блюдото и отишъл в църквата на свети Мина. Той му се поклонил и оставил обещания дар на светеца, а после си отишъл, благодарейки на Бога и прославяйки Неговия свят угодник Мина.

Една жена на име София отивала на поклонение в храма на свети Мина. По пътя я срещнал войник и като видял, че е сама, решил да я обезчести. Тя се съпротивлявала и призовавала на помощ светия мъченик Мина. И светецът не я лишил от помощта си, наказал насилника, а нея запазил невредима. Когато войникът вързал коня си за десния си крак и поискал да извърши насилието, конят изпаднал в ярост и не само попречил на намерението на стопанина си, но го повлякъл по земята и не спрял дотогава, докато не стигнал до църквата на свети Мина. Той цвилел и буйствал и с това привлякъл много хора, защото денят бил празничен и църквата била пълна. Като видял толкова много народ и това, че конят още е разярен, а той самият няма откъде да очаква помощ, войникът се изплашил да не претърпи нещо още по-ужасно от буйното животно. Затова оставил срама и изповядал пред всички нечестивото си намерение. Конят веднага се успокоил и станал кротък, а войникът влязъл в църквата, паднал през мощите на светеца и молел за прошка на греха си.

Около църквата на светия мъченик имало един хром и една няма жена, които очаквали да получат изцеление. В полунощ, когато всички спели, свети Мина се явил на хромия и му казал:

- Иди мълчешком при нямата жена и хвани крака ѝ.

Човекът отговорил:

- Божий угодниче, нима съм някой блудник, че ми заповядваш да сторя това?

Но светият три пъти му повторил думите си и добавил:

- Ако не направиш това, няма да получиш изцеление.

Хромият изпълнил повелението на светеца, допълзял и хванал нямата за крака. Тя се събудила и завикала, негодувайки против него. А той се уплашил, скочил на крака и побягнал. Така и двамата почувствали, че са изцелени - нямата проговорила, а хромият избягал бързо. И двамата благодарили на Бога и на свети мъченик Мина.

Един евреин имал приятел християнин. Веднъж, когато заминавал в далечна страна, той дал на приятеля си за съхранение ковчеже с хиляда жълтици. Но се забавил в пътуването си и християнинът намислил да не му връща златото, а да го вземе за себе си. Когато се върнал, евреинът отишъл при християнина и го помолил да върне златото, което му дал да пази. Но онзи отказал с думите:

- Не зная какво искаш от мене. Нищо не си ми давал и аз нищо не съм вземал от тебе.

Като чул такъв отговор от приятеля си, евреинът се натъжил и като сметнал златото си за изгубено, казал на християнина:

- Брате, никой не знае това, освен Бог. Ако отказваш да върнеш златото, което ти оставих да пазиш, и уверяваш, че не си го вземал от мене, потвърди това с клетва. Нека идем в църквата на свети Мина и там се закълни, че не си вземал от мене ковчежето с хиляда жълтици.

Християнинът се съгласил и те заедно отишли в църквата на светеца, където християнинът се заклел на евреина пред Бога, че не е вземал златото му за съхранение. Като изрекъл клетвата, те излезли от църквата и щом яхнали конете си, конят на християнина побеснял, така че той не можел да го удържи. Конят разкъсал юздата, изправил се на задните си

крака и хвърлил господаря си на земята. При това от ръката на християнина паднал един пръстен, а от джоба му изпаднал ключ. Християнинът станал, усмирил коня, яхнал го отново и тръгнал заедно с евреина. След известно време той казал на евреина:

- Приятелю, ето едно удобно място, нека слезем от конете, за да хапнем малко хляб.

Те слезли от конете, оставили ги да пасат и седнали да хапнат. След малко християнинът изведнъж видял пред себе си своя роб, който в едната си ръка държал ковчежето на евреина, а в другата - падналия от ръката на господаря си пръстен. Като видял това, християнинът се ужасил и попитал:

- Какво значи това?

Робът отговорил:

- Един страшен воин на кон дойде при госпожата, даде този ключ и пръстена и каза: прати колкото се може по-скоро ковчежето на евреина, за да не се случи голяма беда със съпруга ти. И тя ми даде да донеса всичко това при тебе, както си заповядал.

Като видял това чудо, евреинът се зарадвал и заедно с приятеля си се върнал в храма на свети мъченик Мина. Там той се поклонил доземи и поискал да бъде кръстен, защото повярвал чрез чудото, което видял. А християнинът се помолил на свети Мина за прошка, че нарушил Божествената заповед. И двамата получили онова, за което молели - единият кръщението, а другият прошка за греха си, и се завърнали радостни, прославяйки Бога и величаейки Неговия свят угодник Мина.

Тропарь великомученику Мине Котуанскому

глас 4

Я́ко Безпло́тным собесе́дника/ и страстоте́рпцем единовсе́льника,/ сошé́дшеся ве́рою, Ми́но, восхваля́ем тя,/ ми́ра ми́рови испроси́// и душа́м на́шим ве́лия ми́лости.

Перевод: *Как Бесплотных собеседника и поселившегося вместе с мучениками, собравшиеся с верой, Мина, прославляем тебя, мира испроси миру и душам нашим великую милость.*

Кондак великомученику Мине Котуанскому

глас 4

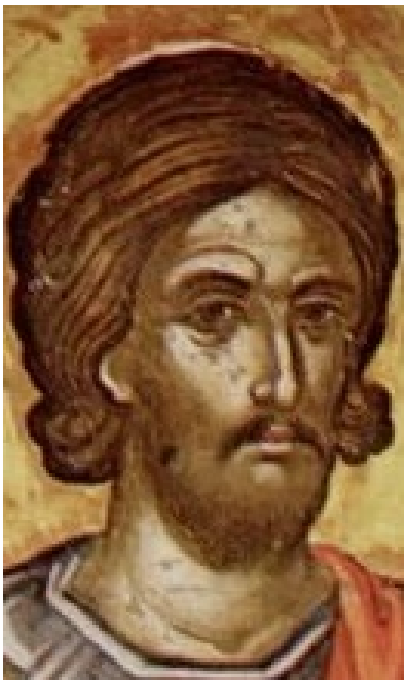
Во́инства исхити́ привре́меннаго/ и нетле́ннаго показа́ тя Небе́снаго о́бщника,/ страстоте́рпче Ми́но, Христо́с, Бог наш,// И́же му́чеников нетле́нный вене́ц.

(Взел те от временното, те показа съобщник на нетленното воинство, страдалче Мина, нашият Христос Бог, Който е нетленен венец на мъчениците)

Молитва великомученику Мине Котуанскому

О, страстоте́рпче святы́й му́чениче Ми́но! Взира́юще на ико́ну твою́ и помина́юще цельбы́, тобо́ю подава́емые всем, с ве́рою и благогове́инством к тебе́ притека́ющих, припа́даем ти и, прекло́нше коле́на серде́ц на́ших, от всея́ души́ на́шея мо́лим тя, бу́ди нам хода́тай пред Го́сподом и Спа́сом на́шим Иису́сом Христо́м о не́мощех на́ших, сопу́тствуй и утеша́й нас во вре́мя скорбе́й на́ших, да́руя нам па́мять о гресе́х на́ших, помога́й в напа́стех и треволне́ниях ми́ра сего́, и во всех бедах, в сей юдо́ли плаче́вней нас постига́ющих. Ами́нь.

Страдание на светите мъченици Виктор и Стефанида (II в.)

Свети мъченик Виктор. Фрагмент от стара стенопис. Света Гора-Атон

При царуването на римския император Антонин под началството на воеводата Севастиян служел един воин, родом от Италия, на име Виктор. Той вярвал в нашия Господ Иисус Христос и открито пред всички изповядвал Неговото всесвято име. Когато по това време започнало гонение против християните, воеводата призовал блажения Виктор и му казал:

- При нас пристигна царски указ да принуждаваме християните да се покланят на нашите богове, а онези, които не се подчиняват, да бъдат предавани на тежки мъчения. Затова и ти, Викторе, принеси жертва на боговете, за да не се подложиш на мъчения и да не погубиш душата си.

Но свети Виктор отговорил на воеводата:

- Няма да изпълня безбожното повеление на смъртния цар и не ще се подчиня на волята му, защото съм раб на безсмъртния Цар, моя Бог и Спасител Иисус Христос, Чието Царство е безконечно. Ако изпълнявам Неговата воля, ще

живея вечно, а вашият смъртен цар и царството му е временно, и онези, които изпълняват нечестивата му воля, ще погинат во веки.

Но воеводата казал:

- Ти си воин на нашия цар, изпълни повелението му и принеси жертва.

- Не - отговорил Виктор, - вече не съм воин на вашия земен цар, а на Небесния. Дори и да съм бил временно воин на вашия цар, не съм престaвал да служа на моя Цар и сега няма да Го оставя и няма да принеса жертва на вашите идоли. Прави каквото искаш с мене - моето тяло е в ръцете ти и ти имаш власт над него, но над душата ми има власт само моят Бог.

Тогава воеводата започнал да уговаря Виктор:

- Ти сам - казал той - си навличаш беди, като не изпълняваш царската заповед. Съветвам те да принесеш жертва на боговете, за да се избавиш от мъченията, които те очакват.

- Точно това желая - отговорил твърдо свети Виктор, - да претърпя мъчения заради моя Господ, и много се радвам, че ще се сподобя да пострадам за името Му.

Тогава воеводата веднага заповядал да му счупят пръстите и да ги извадят от ставите. После наредил силно да нагорещят една пещ и да хвърлят в нея свети Виктор. Там мъченикът стоял три дни и останал жив и невредим подобно на тримата момци във Вавилонската пещ. Мъчителят не очаквал това и на третия ден отворил пещта, за да вземе праха на мъченика и да го изсипе в реката. Но светецът излязъл невредим, прославяйки Бога, за това че огънят не го е докоснал и не му е навредил.

Като видял неуспеха си, воеводата призовал един вълшебник

и му заповядал да умъртви свети Виктор с отрова. Вълшебникът сварил парче месо със смъртоносна отрова и го дал на светеца.

А Виктор казал:

- Макар и да не подобава да вземам от вас нечисто месо, ще го изям, за да разберете, че смъртоносната ви отрова не може да направи нищо против силата на Животодавеца Господ.

После мъченикът се помолил, изял отровното месо и ни най-малко не пострадал. Като видял, че светецът останал невредим, вълшебникът приготвил друго месо с още по-силна отрова, и казал:

- Ако изядеш това месо и останеш жив, ще оставя чародейството и вълшебството си и ще повярвам в твоя Бог.

Свети Виктор изял и това месо, напоено с най-силна отрова, но останал невредим. Тогава чародеят високо възкликнал:

- Ти победи силата на моето вълшебство, Викторе, и избави от ада моята отдавна погинала душа, защото повярвах в Господ Иисус Христос, Когото проповядваш.

След това вълшебникът отишъл в дома си, събрал всички свои магически книги и талисмани, изгорил ги и станал истински християнин.

Като видял, че нищо не може да навреди на светеца, воеводата много се разгневил и заповядал да извадят жилите от тялото му, а после да го хвърлят в кипящо масло.

А светецът в това време казвал:

- Това кипящо масло е приятно за мен, както за жадния - студената вода.

Твърдостта на свети Виктор още повече разярила мъчителя.

Той заповядал светецът да бъде окачен на едно дърво и тялото му да бъде горено със свещи. А за да увеличи още повече тежестта на мъченията, заповядал да смесят отровен прах и оцет и да ги вливат в устата на мъченика.

Но той казал:

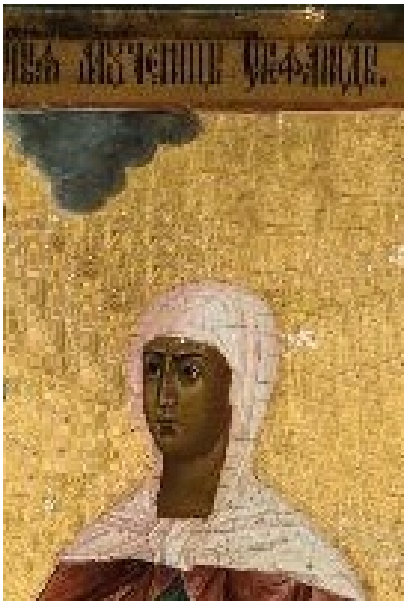
- Този оцет и смъртоносната ви отрова за мене са като мед и восъчна пита.

Тогава мъчителят, който се разгневявал все повече и повече, заповядал да избодат очите на Христовия мъченик. После воините повесили светия надолу с главата и си тръгнали, като го оставили в това положение три дни. На четвъртия ден решили, че вече е умрял и дошли да го видят, но като го намерили жив, много се учудили. Те се ужасили и ослепели и всеки започнал да си търси водач.

А светецът ги съжалил и като се помолил усърдно на Бога, казал:

- В името на моя Господ Иисус Христос, прогледнете!

Те веднага прогледнали, отишли при воеводата и му разказали всичко. Но той още повече пламнал от гняв и им заповядал да одерат кожата на свети Виктор. Докато изпълнявали това нечестиво повеление, една християнка на име Стефанида, съпруга на един от воините, която дошла да види мъченията на светеца, съзряла два прекрасни венеца, които се спускали от небето. Един от тях се спускал върху главата на свети мъченик Виктор, а другият - върху нейната глава.

Тогава Стефанида започнала високо да прославя мъченика:

- Блажен си ти, Викторе, блажени са твоите страдания за Христа, благоприятна е на Бога твоята жертва като жертвата на Авел, защото от праведно сърце си Му принесъл самия себе си! Бог те е приел така, както някога праведния Енох, когото взел от земята в рая, та да не вкуси от временната смърт. Ти си праведен като Ной, изпълнен с благи дела и най-свят сред народа си. Ти повярва като Авраам, принесе се в жертва на Бога като Исаак, претърпя трудове като Иаков. Премъдър си като Иосиф, на когото бе дадено да предузнава бъдещето, претърпя изкушения като Иов, който след много страдания победи дявола и показа пример за търпение. Подобен си на Исаия, който по заповед на цар Манасия бе прерязан с трион. Не ти навреди огънят, както на тримата момци в Навуходоносоровата пещ. Ти възложи надеждата си на Бога, както Давид, сина Иесеев. Ето, виждам два венеца, пратени от небето - един голям и прекрасен, и друг - по-малък. Големият носят за теб дванадесет ангели, а малкият е за мене, защото и аз, макар да съм немощен съсъд, съм готова да приема подвига на мъченичеството и мъжествено да пострадам за името на нашия Господ и да положа за Него душата си.

Като чул тези думи на Стефанида, воеводата заповядал на воините да я хванат и да я доведат при него. Той я изгледал

горделиво и попитал:

- Коя си ти?

- Аз съм християнка - отговорила светицата.

После воеводата я запитал за името и годините и като чул, че името е Стефанида, че е на петнадесет години и осем месеца и е омъжена от година и четири месеца, той започнал кротко да говори:

- Защо искаш тъй скоро да оставиш този прекрасен свят, хубавия живот и съпружеството и искаш да погубиш младостта си, като доброволно се обричаш на смърт заради Разпнатия?

Светицата отвърнала:

- Оставям временния и суетен свят и всички земни плътски желания и моя смъртен съпруг, за да изляза заедно с мъдрите девици насреща на моя нетленен и безсмъртен Жених, моя Спасител Христос.

Воеводата рекъл:

- Не говори такива безсмислени и безполезни думи за твоя Бог, обърни се към нашите богове и им принеси жертва.

Но света Стефанида твърдо отговорила:

- Ти и твоите богове сте преизпълнени с лъжа, а аз говоря истината, защото истинен е моят Господ и в Него няма неправда. Няма да принеса жертви на лъжливите богове, но искам да стана приятна жертва на Истинския, живеещ на небесата Бог, за да не се лиша от венеца, приготвен за мен в Неговото Царство.

Тогава мъчителят заповядал да приведат към земята върховете на две палми и да държат за тях нозете на светицата. Когато пуснали палмите, те се извили и разкъсали

мъченицата на две. Светата душа на Стефанида излетяла като птица от разкъсана мрежа и си намерила гнездо на небето в приготвения за нея венец.

След това воеводата заповядал да посекат с меч свети Виктор. Като научил за това, светият благодарил на Бога. Преди да отсекат главата му, той предсказал смъртта на мъчителите си:

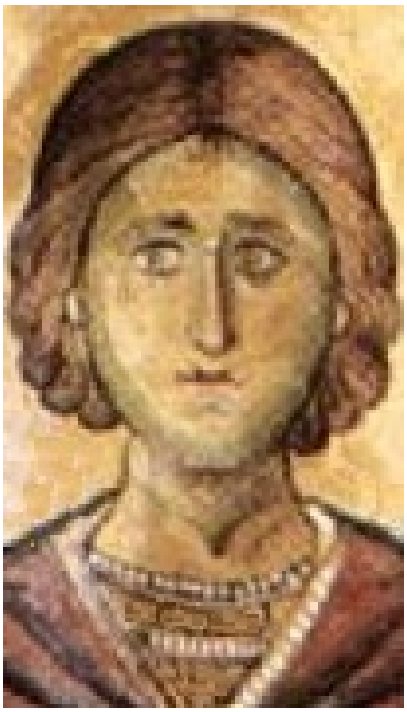
- След дванадесет дни ще умрете, а вашият воевода след двадесет и четири дни ще бъде пленен от неприятеля.

Като казал това, светецът се помолил, преклонил главата си под меча и воините отсекли честната му глава.

От тялото му изтекли мляко и кръв и мнозина от неверниците, като видели това чудо, повярвали в Христа. Най-много хора повярвали обаче, когато видели да се изпълнява пророчеството на мъченика, защото станало така, както той предсказал - мъчителите му загинали внезапно, а воеводата бил взет в плен от неприятеля.

Свети Виктор и света мъченица Стефанида пострадали на единадесети ноември в град Дамаск. А днес те пребивават в онзи град, който не се нуждае нито от слънце, нито от луна, защото Божията слава го освещава и Божият Агнец е негов светилник.

Страдание на свети мъченик Викентий († 304 г.)

Свети мъченик Викентий. Фрагмент от стара стенопис от Аракос, Кипър

Родина на свети Викентий била Испания. Още от млади години той се посветил на служение на Бога, прилежно изучавал Божественото Писание и се поучавал ден и нощ в Божия Закон. Той имал премъдър и изпълнен с добродетели учител, блаженият Валерий, епископ на град Августопол. Като виждал, че неговият ученик Викентий е благоразумен и благонравен, епископът го посветил в дяконски сан и го направил проповедник на Божието слово. Макар сам той добре да познавал Свещеното Писание, заеквал и не можел да говори ясно и затова поверил на своя дякон, блажения Викентий, като човек достоен, премъдър и ясно говорещ, да поучава народа в църквата и да проповядва Божието слово. Свети Викентий приел от своя епископ тази заповед и благословия и не само в църквата, но и на всяко удобно място усърдно поучавал и наставлявал народа, като посочвал пътя за спасението на душата.

По това време нечестивият император Диоклетиан пратил в Испания един съдия на име Датиан, грък, жесток по характер и яростен гонител и мъчител на християните. Датиан трябвало без пощада да предава на смърт всички, които изповядвали името Христово. Той пристигнал в испанския град Валенсия и пролял там много християнска кръв, похищавайки като вълк Христовите овци. Като научил за епископ Валерий и неговия дякон Викентий, от Августопол, Датиан изпратил воини да ги хванат и да ги доведат на съд. Воините изпълнили заповедта му, хванали двамата светии, оковали ги в тежки железни окови и ги повели към Валенсия. По пътя ги измъчвали с глад и жажда, връзвали ги за конете си и светиите, като не можели да вървят наравно с тях, падали и били влачени по земята.

Когато ги довели във Валенсия, мъчителят заповядал веднага да ги хвърлят в мрачна и смрадна тъмница, където дълго време ги държали без храна и вода. Бог ги укрепявал със Своята благодат, за да не изнемогнат и да не изгубят сили за извършването на мъченическия подвиг. А мъчителят, който се опасявал затворниците да не умрат и да няма върху кого да излее яростта си, заповядал да ги доведат при него. Като видял, че не са пострадали нито от глада, нито от жаждата, нито от тежките окови, че телата им са здрави, а лицата - светли, той казал на тъмничаря:

- Защо си им давал храна и вода? Много са надебелели.

Стражарят се кълнял, че не е давал нищо на затворниците.

Тогава мъчителят строго заговорил с епископа, като си мислел, че ако уплаши със строгостта си него, дяконът му ще стане още по-кротък и боязлив.

Но това не станало, защото Господ, низвергващ силните от престолите и възнасящ смирените, благоволил гордостта на надменния мъчител да бъде посрамена от най-младия и малък

по сан.

Преди всичко Датиан запитал епископа:

- Защо се противиш на царската заповед и не се покланяш на нашите богове, а прославяш някой си Христос?

Епископът отговарял на Датиан тихо и с кротост, някак боязливо. Тогава дякон Викентий, преизпълнен със Светия Дух, пламнал от ревност по Бога и казал на епископа си:

- Отче, защо говориш така тихо, сякаш се боиш? Защо на лая на псето не отговаряш с дръзновение? Изповядвай високо силата Христова и свободно изобличавай и побеждавай безумието на тоя лукав човек, който иска да върви против Бога, своя Творец, дарувал му такава власт, и желае подобаващото на Бога почитание да въздава на бесовете. Сега трябва напълно да победим този дявол, когото мнозина са прогонвали с името Христово като немощен и страхлив и са съкрушавали главата на тази змия.

Датиан чул тези думи и като видял, че свети дякон Викентий не смята за нищо цялата му сила, власт и заплахи, казал на приближените си:

- Отведете епископа, а аз ще побеседвам с младия дякон.

После се обърнал към палачите и им казал:

- Пригответе всички оръдия за мъчение, за да отговорим с дело на онзи, който ни унижава с думите си.

След това заповядал да вържат светеца за едно дърво и да стържат и режат тялото му с железни куки. Когато воините изпълнявали заповедите на Датиан, земята се напоила с кръв, която текла като поток от разкъсваното тяло, а през дълбоките рани на мъченика се виждали костите му. Надсмивайки се над светията, мъчителят казал:

- Какво ще кажеш сега, Викентий, виждаш ли с какви рани е покрито тялото ти?

Но светият му отговорил:

- Каквото исках, това и получих, защото такова е желанието на душата ми. Повярвай, че нямам по-силно желание от това да пострадам за моя Господ, и никой не ми оказа тази милост, освен тебе. Макар да вършиш това от злоба, въпреки всичко ми оказваш благодеяние, като ме предаваш на мъчения, защото колкото повече увеличаваш мъките ми, толкова моят Господ умножава и въздаянията ми на небето. Чрез тези тежки мъчения като по стъпала се издигам при моя Бог, Който живее във висините. Като се надявам на Него, аз сякаш вече докосвам небето, а царската заповед отхвърлям и се смея над твоето безумие. Не прекратявай мъките, а измисли още по-големи. Моля те, бъди все по-жесток и заповядай на слугите ти да не престават да ме мъчат, докато не умре тялото ми. А аз, като раб на Христа, моя Господ, съм готов да претърпя всичко заради Неговото име.

Мъчителят изслушал тези думи на светеца и пламнал от гняв, викнал на слугите да не жалят сили и още по-жестоко да мъчат Христовия страдалец. Когато видял, че слугите изнемогват, Датиан скочил и започнал да ги удря.

А светият му се смеел и му говорел:

- Какво правиш, съднико? Защо биеш слугите си? Те ме мъчат, а ти им отмъщаваш заради това.

Уязвен от думите на Викентий и от неговото непобедимо търпение, Датиан се разярил още повече. Той заскърцал със зъби, побледнял и се затресъл от гняв. После, като се успокоил малко, започнал кротко да говори:

- Как така, мои верни слуги, този злодей не чувства тежестта

на ръцете ви, не се страхува от мъченията и дори се смее над вас, както никой досега? Малко ли са разбойниците, злодеите, отцеубийците и вълшебниците, които умъртвихте със своите ръце - сред тях нямаше нито един като този, който сега ни се присмива. Нима ще понесете този срам? Съберете сили и още по-силно го мъчете.

Но свети Викентий се смеел все по-силно над слабостта им и казал:

- Не те моля, мъчителю, да престанеш да ме мъчиш, а да изнамериш още по-големи мъки, защото Христовата сила, която ми помага, е много по-голяма от твоята, която ме предава на мъчение, и аз не ще отслабна, като изповядвам и прославям Иисуса Христа, Единия Истински Бог. О, ако и ти познаеш Този Бог, като видиш голямата Му сила, явена в мен, немощния, която не можеш да победиш заедно с всичките си слуги! Но ти гледаш и не виждаш, чуваш и не разбираш и не преставаш да изпълняваш бесовската воля за погибел на душата си!

Съдията бил безсилен да постигне нещо чрез мъчения дори когато през ставите и жилите на мъченика преминавало остро желязо и достигало до вътрешностите му, но той оставал невредим. Тогава той намислил с ласкателство да склони свети Викентий към своето нечестие и кротко заговорил:

- Пощади младостта си, Викентий, и не искай цветът на твоя живот да увехне преди време, не прекратявай дългите години живот, а пощади самия себе си и принеси разкаяние, за да не загинеш напълно. Аз те съжалявам и не искам да те гледам в безчестие и мъки, а в почести и слава, и ако ме послушаш, ще изпрося за тебе големи почести.

На тези лъстиви слова дякон Викентий отговорил:

- За мен е много по-лошо лукавото ти милосърдие, отколкото яростта ти, защото не се страхувам толкова от мъките, колкото от лъстивите ти слова. Прекрати това пагубно за душата ми лукавство и обърни против мен силата на мъченията си, предай ме на страдания без милост и познай силата Христова, която се вселява в онези, които Го обичат.

Тези думи раздразнили много мъчителя и той заповядал да приковат светеца към кръст и да измъчват тялото му. Изпълнявайки заповедта на Датиан, слугите разпънали Христовия мъченик, били го и с нажежено желязо горили раните му и тогава той изведнъж паднал на земята. Слугите помислили, че вече е мъртъв, и поискали да го отнесат. Но укрепяван от Христовата благодат, светецът се освободил от ръцете им и отново бил повесен на кръста. При това укорявал слугите в нерадение и в това, че без усърдие изпълняват заповедите на господаря си. Тогава те се разгневили и започвали да го мъчат, докато сами не изнемогнали. После по заповед на мъчителя хвърлили свети Викентий в тъмница и там положили нараненото, с раздробени членове негово тяло върху остри чирепи. Когато паднала нощта и стражата заспала дълбоко, в тъмницата засияла светлина и при светеца слязъл от небето лик ангели, които го утешили в страданията. Свети мъченик Викентий получил чрез това ангелско посещение изцеление за раните си, изпълнил се с неизказана радост и прославял Бога. Пазачите му се събудили и чули, че той пее от радост. Като видели в тъмницата неописуема светлина, те се изплашили и отишли да съобщят на Датиан. А той, пребивавайки в голямо затруднение, цяла нощ мислел какво още да направи на непобедимия мъченик и накрая измислил такава хитрост. Заповядал да приготвят прекрасно ложе, да го постелят с меки завивки и да положат на него светеца. При това мъчителят заповядал да изпратят съблазнители, които да умиват кръвта му, да превързват раните му и да му служат по

всякакъв начин, сякаш го съжаляват и тъжат за него, да целуват нозете му и да го молят да помилва себе си, да не се оставя на още по-големи мъки и да изпълни царската заповед. Когато изпълнявали това повеление на Датиан, светецът казал:

- За мен беше по-добро ложето върху чирепи, отколкото това, но вие, лукави съблазнители, няма да успеете да ме прелъстите.

Като видял, че чрез хитрост не може да постигне нищо, мъчителят отново започнал мъчения. Той заповядал да нагорещят железни дъски и да ги допрат до тялото на светеца. После наредил да сложат мъченика на желязна решетка, да запалят под нея голям огън и да го изгорят.

Светецът твърдо понасял всичко, изповядвайки името на Иисуса Христа, и завършил подвига на своето мъченичество, като предал духа си в ръцете на своя Господ.

Като видял, че светецът е мъртъв, мъчителят заповядал да хвърлят без погребение тялото му в полето на птиците и зверовете и да поставят около него стража, за да не бъде взето от християните. Но Бог, Който пази всички кости на праведниците, поставил около тялото на мъченика необикновен страж - заповядал да го охранява гарван. Стражата на Датиан видяла, че когато тялото на светеца било нападнато от множество хищни птици, гарванът прогонил всички и не позволил на нито една да кацне върху него. И макар по своята природа гарванът да се храни с леш, удържан от Божията сила, той не докоснал тялото на светеца и пречел на другите птици да сторят това. И станало още по-голямо чудо - когато се приближил един вълк, за да грабне тялото, гарванът го нападнал с всичка сила, ударил го с крилата си и го прогонил. Стражата съобщила на Датиан за това и той много се учудил, но не пожелал да види Божията сила и

заповядал тялото на мъченика да бъде хвърлено в морето. Воините взели честното тяло, качили се на един кораб, отдалечили се навътре в морето и го хвърлили в морските дълбини. Когато слезли от кораба, те видели тялото на мъченика да лежи на брега. Поразени от ужас, те побягнали. А християните взели останките на мъченика и с почести ги погребали, като прославяли Отца и Сина и Светия Дух.

Тропарь мученикам Виктору, Стефаниде и Викентию

глас 4

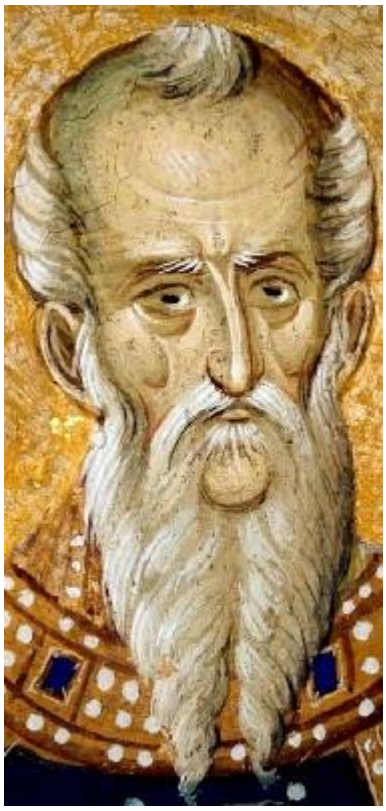
Му́ченицы Твои́, Го́споди,/ во страда́ниих свои́х венцы́ прия́ша нетле́нныя от Тебе́, Бо́га на́шего,/ иму́ще бо кре́пость Твою́,/ мучи́телей низложи́ша,/ сокруши́ша и де́монов немощны́я де́рзости. / Тех моли́твами// спаси́ ду́ши на́ша.

Кондак мученикам Виктору, Стефаниде и Викентию

глас 4

И́же сла́ве, Го́споди и всех Соде́телю,/ Ты в ми́ре яви́л еси́ украше́нных доброде́тельми страстоте́рпцы и му́ченики,// да и́мут непобеди́мую побе́ду.

Житие на преподобния наш отец Теодор Студит († 826 г.)

Свети преподобни Теодор Студит. Фрагмент от стара стенопис. Косово. Сърбия

Някога в Константинопол живеел богат и знатен човек на име Фотин, женен за една благородна жена, наречена Теоктиста. И двамата били благочестиви и имали страх от Бога. От тях се родил блаженият Теодор. Родителите го просветили със свето кръщение, възпитавали го в добри нрави и го дали да се обучава в науките. С възцаряването на нечестивия цар Константин Копроним се разпространила иконоборческата ерес и започнало силно гонение против православните. Поради това Фотин се отказал от заеманата важна държавна длъжност и като се посъветвал със съпругата си, раздал имуществото си, отрекъл се от света и заедно с Теоктиста се посветил на монашеския живот, в който те ревностно се подвизавали до самата си кончина. А блаженият Теодор станал изтъкнат оратор и се противопоставил на

злочестивите еретици заради православната вяра. Той бил толкова сведущ в Божественото Писание и догматите, че еретиците никога не могли да му противостоят.

След смъртта на злочестивия цар Константин Копроним, престола заел синът му Лъв, също иконоборец, но той не царувал дълго и скоро починал. След него престола заела съпругата му Ирина заедно със сина си Константин. Тя носела име, което означава “мир”, и наистина въдворила мир в Църквата и прекратила иконоборческия смут. Царицата събрала много преподобни отци и заедно със свети патриарх Тарасий свикала в Никея Седмия вселенски събор, на който било отхвърлено нечестивото учение на еретиците и отново било постановено почитането и поклонението на божествените икони. Събралите се на събора отци били повече от триста, сред тях присъствал и преподобният Платон, който се подвизавал на планината Олимп. Той бил чичо по майчина линия на блажения Теодор, в него живеел Божият Дух и той бил от полза за всички като човек, начетен в Божествените Писания и изкусен оратор. След края на събора Платон взел със себе си блажения Теодор и двамата му братя Иосиф и Евтимий, които пожелали да приемат монашество. Заедно с тях той се оттеглил в едно уединено място, наречено Сакудион. Това била прекрасна местност, много подходяща за онези, които търсели безмълвие. Тя се намирала на едно планинско плато, била окръжена с високи дървета, имала чудесна течаща вода и единственият достъп към нея бил по малка пътечка. Преподобният Платон и спътниците му много харесали мястото, заселили се там и скоро построили църква в името на свети Иоан Богослов. Когато броят на братята започнал да се увеличава, той устроил манастир. Блаженият Теодор, когото той посветил в монашески чин, повече от всички умъртвявал плътта си с подвизи и пост. Поучавайки се в смирението, той си избрал най-тежките и низши трудове и

послушания. И на мнозина им се струвало удивително, че синът на богати и благородни родители, възпитан в нега и покой, поема толкова строги подвизи - сече дърва, копае лозето, носи камъни и усърдно изпълнява други подобни послушания, като например да пренася тора за лозето. В същото време светецът помагал и на по-слабите и болните телесно братя в работата им и бил слуга за всички. Той изповядвал на своя духовен отец - свети Платон, всички свои помисли и постъпки, с любов идвал при него на изповед и усърдно приемал неговите наставления. Теодор ежедневно отделял време за богомислие, та като предстои далеч от всичко светско и суетно пред Единия Бог, да Му принася тайнствено служение. Но добродетелта му не могла да остане скрита, защото самите сълзи, изобилно стичащи се от очите му, били несъмнено доказателство за многото му добродетели. Въздържанието на светеца било дивно и разумно. Той не се отказвал от храна, но не насищал стомаха си, а изкусно съкрушавал главата на тщеславната змия, защото не постел повече от определеното за всички братя време, а сядал и се хранел на трапезата заедно с другите. Но при това ядял много малко, само за да удовлетвори най-необходимата телесна потребност, като в същото време се стараел да скрие от другите въздържанието си, за да не разберат, че почти не приема храна и да не показва поста си пред тях. На този негов подвиг съревнували мнозина и доколкото е възможно се стараели да му подражават. Сред тях били роднят му брат Иосиф, който заради добродетелния си живот впоследствие бил поставен за пастир на Солунската църква, другият му брат Евтимий, а също и Атанасий, Навкратий, Тимотей и много други постници, които следвали начина на мислене и поведение на Теодор и напредвали в добродетелите. Като преуспявал в непрестанните подвизи на молитвата и богомислието, блаженият Теодор притежавал голямо усърдие в четенето на душеспасителни книги. Той прилежно четял

Стария и Новия Завет и твоpенията на светите отци. Особено обичал твоpенията на свети Василий Велики, които били като хpана за душата му и му носели голяма духовна наслада. Той свято пазел законоположените от свети Василий “Пpавила и Устави на монашеския живот”, като не пpестъпвал нищо в тях, а онези, които не ги спазвали до най-малкото постановление, смятал не за монаси, а за миpяни.

Като виждал, че блаженият Теодоp сияе с толкова добpодетелен живот, пpеподобният Платон много се pадвал за него. Той pешил да почете свети Теодоp със свещенически сан и заедно с него се отпpавил във Византия пpи светейшия патpиаpх Таpасий. Патpиаpхът го pъкоположил в пpезвитеpски сан, но това станало не толкова поpади добpата воля на Теодоp, колкото по пpинуда, защото блаженият се смятал за недостоен и не желаел да пpиема сана, като казвал, че той надминава силите му. Но като не можел да пpотивоpечи на волята на своя духовен отец Платон и на патpиаpха, а най-вече - на Божия Пpомисъл, той се подчинил и пpиел свещенството. След завpъщането си в манастиpа пpеподобният се устpемил към още по-големи подвизи и тpудове, които е невъзможно да се опишат.

След няколко години пpеподобният Платон, немощен поpади дългогодишните тpудове и стаpостта си, pешил да се оттегли от упpавлението на обителта и пожелал негов пpиемник да стане блаженият Теодоp. Той често говоpел за това на блажения, като го умолявал и наставлявал да облекчи бpемето на своя духовен отец и да се съгласи да стане началник на манастиpа. Теодоp всячески се отказвал от това, като смятал, че е по-добpе да живее под началството на дpуги, отколкото сам да бъде техен началник, защото мислел, че по-лесно и полезно за спасението е да се получават наставления от дpугите, отколкото сам да наставляваш някого. Като видял, че Теодоp не се подчинява на желанието му, пpеподобният

Платон измислил следната хитрост. Той легнал на одъра си, преторил се на болен - пък и наистина бил слаб, - и като свикал всички братя, съобщил, че усеща приближаването на кончината си. После попитал кого искат да имат за свой настоятел след смъртта му, кого смятат за най-способен за това? Преподобният знаел, че няма да пожелаят друг, освен Теодор, защото всички го обичат и почитат заради големите му добродетели. Така и станало - всички единодушно отговорили:

- Отче! Нека игумен след теб да бъде Теодор!

Платон веднага му предал цялата власт. Блаженият не могъл да се противи на желанието на всички братя и въпреки волята си приел игуменството. Наред с това той поел и още по-големи подвизи, като се явявал образец за всички, учейки със слово и дело и поправяйки нарушенията на уставите от монасите, защото някои от тях престанали да спазват монашеските правила, особено обетите за нестяжание и нищета. Блаженият Теодор съчувствал на такива, бързал по-скоро да ги изправи към по-добро и така бил полезен на останалите братя. Ако някои роптаели против него, той не обръщал внимание, а се грижел дейността му да бъде угодна на Бога. Впоследствие противниците му, като придобивали страх Божий, изпълнявали волята на преподобния и му откривали помислите си. Той ги разглеждал внимателно и давал на всеки нужното за изцелението му - ленивите подбуждал към подвиг, а усърдните възпирал, за да не изнемогнат под тежестта на поетите трудове. Но време е вече да опишем и страданията на светия, които претърпял поради ревността си към Бога и Божия закон, за да познаем мъжественото му търпение в скърбите.

По това време цар Константин, синът на благочестивата царица Ирина, достигнал пълнолетие, отстранил от престола майка си и започнал сам да управлява царството. Той бил млад

и развратен, отдавал се на излишество в страстите и прелюбодейство. Поради това намислил да прогони съпругата си Мария и със сила да я накара да приеме монашеството, а вместо нея си взел друга жена на име Теодотия, която била роднина на баща му. Свети патриарх Тарасий не одобрявал това прелюбодейство на царя и не искал да благослови брака му. Но един презвитер на име Иосиф, който бил иконом на голямата църква, нарушил Божествените закони и престъпил заповедта на патриарха, като се съгласил да извърши тайнството на брака. Заради тази престъпна дързост, както ще видим по-нататък, той скоро получил достойно възмездие. Патриархът всячески се стараел да разтрогне прелюбодейния брак, но не можал да стори това, защото царят заплашвал отново да повдигне иконоборческата ерес, ако този брак му бъде забранен. И патриархът се принудил да го остави в този брачен съюз, за да не бъде постигната Христовата Църква от по-голямо зло. Това беззаконие, започнало от царския чертог, се разпространило навред, не само в близките градове, но и в далечните предели. Така започнали да постъпват и князете, и велможите, живеещи край Босфора или сред готите, и управителите на други области. Те прогонвали жените си и принудително ги карали да приемат монашество, а вместо тях си избирали други и прелюбодействали с тях. Като научил за това, блаженият Теодор скърбял в душата си и тежко въздишал за такива явни грехове, като се опасявал прелюбодейството да не стане обичай, беззаконието да не заеме мястото на закона и Божият Закон да не бъде разрушен. Пламнал от ревност по Божествения Закон, той пратил до всички монаси послание, с което съобщавал за царското беззаконие и увещавал да смятат царя за отлъчен от Христовата Църква като разорител на Божия Закон и съблазнител за мнозина. Слухът за ревността и смелостта на Теодор се разпространил навред и достигнал до самия цар, който се разгневил на преподобния. Но като смятал Теодор за

мъж праведен, придобил голяма слава и почит сред хората, той не проявил открито своя гняв и първоначално поискал да го склони на своя страна с ласкателство. И ето, той заповядал на прелюбодейната си съпруга да изпрати от свое име много злато на светеца, като проси молитвите му за себе си и за своя род. Но светецът не приел златото и прогонил пратениците като съучастници в беззаконието на царя. Тогава царят измислил друго средство. Уж по необходимост, а всъщност за да побеседва с Теодор и да го склони на своя страна, той предприел пътешествие в местността, където живеел преподобният. Царят предполагал, че Теодор и братята ще го посрещнат и ще му окажат подобаващи почести. Но когато преминавал покрай манастира, нито преподобният, нито някой от братята излязъл насреща. Монасите се затворили и пребивавали в мълчание, а когато царските слуги започнали да хлопат по портите, никой не отговорил. Тогава царят се разгневил още повече и като се завърнал в палатите си, пратил незабавно в обителта на преподобния един сановник с воини, като му заповядал да подложи светеца и другите единомислени с него монаси на различни мъчения, да ги прогони с побои от манастира и да ги прати на заточение. Пратеникът тръгнал, нападнал внезапно манастира и като хванал всички монаси, започнал немилосърдно да ги мъчи заедно с преподобния Теодор, така че от раните им се отделяли парчета плът и земята се обагряла в кръв. След тези мъчения той пратил на заточение в Солун преподобния и единадесет началстващи в манастира отци, които, състрадавайки на игумена си, доблестно претърпявали заедно с него окови и скръб, радостни, че са подложени на мъчения и са прогонени заради правдата.

Херсонските и босфорските презвитери и монаси научили за твърдостта и страданията на Теодор и неговите братя, много съжалявали за тях и започнали да им подражават. Те също

възроптали против беззаконието на царя и съпротивата му срещу Църквата и затова мнозина от тях били пратени в изгнание.

Докато бил в заточение, блаженият Теодор писал до другите изгнаници и заточеници, като ги укрепявал и увещавал да не отслабват в подвизите, да не изнемогват в скърбите, а да бъдат още по-мъжествени и да страдат за истината. Той писал също и до римския папа, като го уведомявал заради какво търпи страдания от беззаконния цар. В отговора си папата възхвалявал търпението му и облажавал ревността му към Бога и непоколебимото му мъжество. И Бог скоро отмъстил на царя заради невинното оскърбление на Своите раби - Той го лишил и от живота, и от царството, и злият владетел погинал със зла смърт. Майка му и велможите въстанали срещу него, изболи очите му и той скоро умрял от болест. След смъртта му Ирина отново встъпила на византийския престол и върнала всички, които били в заточение. Блаженият Теодор бил призован в Цариград от Солун и като изповедник Христов, бил много почетен от патриарха и царицата. Тогава споменатият презвитер Иосиф, който дръзнал да благослови беззаконния брак на царя, бил осъден според правилата на светите отци, лишен от презвитерски сан и отлъчен от Църквата. Свети Теодор се завърнал в манастира, където всички се радвали и бързали да го видят, като се утешавали, че такъв ревнител на Божия Закон, претърпял заради правдата мъчение и изгнание, отново се завръща при паството си. Преподобният събрал всички свои разпръснали се духовни овци и както и преди ги ръководел, като живеел Богоугоден живот и осветявал всички като светилник със своите големи добродетели.

След няколко години последвало нашествие на агаряните, които започнали да опустошават и завземат области от Гърция. Уплашени от тях, много хора бягали в укрепените градове. И преподобният Теодор не предал себе си и монасите

си на доброволни страдания, а последвал казаното: “скрий се за миг, докле мине гневът”. Той оставил Сакудион и заедно с братята отишъл в Константинопол. Идването му зарадвало царицата и патриарха, които започнали да го молят да приеме управлението на Студийския манастир и да устрои в него най-добър ред на монашеския живот.

Тук е уместно да си спомним и историята на този манастир. Някога от Рим в Константинопол пристигнал един благороден и влиятелен човек, който бил почетен със сана патриций и проконсул. Той построил прекрасна голяма църква в името на свети Иоан Предтеча и устроил манастир при нея. Извикал монаси от обителта на “Незаспиващите” и ги помолил да живеят в неговата обител, като съблюдават целия свой устав. Името на този човек било Студий и оттук манастирът получил названието си - Студийски. В него монасите живеели до царуването на император Копроним, като спазвали устава на “незаспиващите”. Но злочестивият Копроним, който смутил с иконоборството цялата Божия Църква, прогонил от Византия всички монаси и Студийският манастир опустял. След гибелта на злочестивия цар и края на гонението малко монаси отново се заселили при Студийската църква. Когато преподобният Теодор дошъл в Цариград с братята си, в обителта имало само дванадесет монаси. По молба на царица Ирина и светейшия патриарх Тарасий преподобният поел управлението на Студийския манастир и заживял в него. Като се убедил, че това място е удобно за монашески живот, той го обновил и разширил и събрал много братя. При него идвали и монаси от други манастири, защото искали преподобният да бъде техен наставник и учител. Той приемал всички бащински и всички обичал нелицемерно. При него всички били равни, той обичал братята еднакво и еднакво се грижил за тях. Той знаел, че монашеският живот е един и същ, където и да се живее, както една и съща е благодатта на кръщението, където и да се

сподобим с нея. Но според добродетелите монасите получават различни въздаяния. Учениците на преподобния отец преуспявали много в добродетелите и тъй като славата за светия им живот се разпространила навред, при тях идвали мнозина, желаейки да съревнуват в подвизите им, и броят на братята бързо се увеличавал, така че достигнал до хиляда души. Поради множеството ученици и невъзможността сам да наглежда всички и да знае постъпките, думите и помислите на всеки, преподобният като втори Моисей назначил онези, които смятал за най-разумни, най-опитни и най-успешно подвизаващи се в добродетелите за началници сред тях. На всеки дал съответна длъжност: един определил за иконом, друг за еклисиарх, трети сложил за надзирател на църковното благочиние и така нататък. Светият съставил също и правила как всеки, от първия до последния човек, трябва да изпълнява определеното му послушание. За провиненията той установил епитимии: за едни - определен брой поклони, за други усилен пост и за всяка простъпка поставил съответното наказание. Ако някой не е дочакал края на Божествената служба, счупел някой съд или поради небрежност е хвърлил нещо, нерадиво е изпълнил заповяданото, с нещо е оскърбил брата си, поради необуздания си език е казал някакви излишни думи, или високо се смеел и не ходел кротко и смирено, разговарял по време на трапезата, не слушал душеполезното четене или роптаел по повод на храната, безразсъдно и дръзко хвърлял погледи натам-насам или пък вършел други подобни неща - за такива братя преподобният Теодор назначавал епитимии, съответно с провиненията им. При това преподобният установил в обителта си общежитие, та никой да не нарича нищо свое, а всичко да бъде общо - обща храна, общи дрехи и всяка вещ била обща. Преподобният се грижел и за това братята да не излизат често от манастира в града заради нуждите на обителта, защото знаел какви опасности дебнат монаха в града при общуването с миряни и при светските

разговори. Поради тази причина той пожелал да устрои вътре в манастира различни занятия. Братята на Студийския манастир започнали да се обучават на различни занаяти: едни се учели на дърводелство и строителство, други - на ковачество, трети шиели, четвърти дялали камъни - с една дума на всичко, потребно за манастирския живот. Но протягайки ръка към делото, те винаги имали на устата си Иисусовата молитва и Давидовите псалми. Славата за този порядък в Студийския манастир, за неговото законоположение и устави се разнесла навред и много други манастири не само в съседните градове, но и в далечни страни приели Студийския устав и го спазвали, а някои го спазват и досега. Преподобният написал също и немалко душеполезни книги и съставил похвални слова на Господските и Богородичните празници, почел с прекрасни песнопения свети Иоан Кръстител, създал много канони и трипеснеци и като изпълнена с водите на премъдростта река, със своите учения и песнопения напоил и усладил Божията Църква.

Междувременно византийският престол бил незаконно зает от мъчителя Никифор*, който насилствено отстранил благочестивата царица Ирина.

**Никифор I Геник управлява от 802 до 811 г. По време на управлението на Ирина той заема длъжността пазител на държавната хазна - логотет на геника (logothetēs tou genikou, финансов министър).*

По това време починал и патриарх Тарасий. След него на патриаршеския престол бил издигнат един добродетелен, достоен за този сан човек, който бил съименник на новия цар. Но в Църквата отново започнал раздор, защото царят самовластно приобщил към нея отлъчения Иосиф и заповядал да му бъде върнато правото да свещенодейства. Патриархът се съпротивлявал на царя, доколкото било възможно, но като го

видял жестоко разгневен, се уплашил цялата Църква да не претърпи жестоко гонение, както претърпяла много злини от предишните царе, и приел Иосиф в общение, макар и против волята си. А царят искал с действията си да разгневи Теодор, защото разбирал, че преподобният няма да претърпи това. Така и станало. Преподобният го изобличил като насилник над Църквата, защото със своята светска власт въвел в общение онзи, когото светейшият патриарх Тарасий отлъчил с целия си клир. Царят много се разгневил на преподобния Теодор и го изпратил на заточение на един остров близо до града. По същия начин той постъпил и с брат му Иосиф, блажения старец Платон и с много други студийски монаси.

А междувременно до царя достигнала вестта, че Тракия е нападната и опустошена от варвари*.

**„Варварите“, които по-долу ще бъдат наречени скити, всъщност са българите, които под предводителството на Крум предприемат нападение срещу северните граници на империята през 809 г.*

Той незабавно се приготвил за война, но искал не толкова да победи враговете, колкото преподобния Теодор. Преди да тръгне против скитите, царят пратил при Теодор велможи, като се опитвал ту с ласкателства, ту със заплахи да го направи свой съмишленик. Преподобният отговорил:

- Царю! Трябва да се каеш за извършеното прегрешение и да изправяш това, което си разрушил, и чак тогава да тръгваш на война. Но тъй като ти не стори това, Бог днес чрез мен, недостойния, ти предизвестява: знай, че няма да се завърнеш от похода си.

Царят не придал никакво значение на думите на светеца. Той само се разгневил още повече и заплашил, че като се върне от похода, ще му причини много повече злини. Но

Никифор не се завърнал, защото бил убит от варварите, както предсказал светецът. След него на престола седнал синът му Ставрикий, но и той скоро умрял от раната, получена във войната, в която участвал заедно с баща си. След смъртта му бил избран Михаил, който дотогава бил киропалат* - човек наистина достоен за царската власт, добър и православен.

**Във византийския двор терминът „киропалат“ се е отнасял за командирите на дворцовата стража.*

Като приел властта, той отново върнал от заточение преподобния Теодор и единомишлениците му, почел ги с подобаващи почести и прекратил църковния раздор. А Иосиф като негоден член отново бил отлъчен от Църквата.

Скоро след това светият и достохвален Платон преминал при Господа. Когато научил за кончината му, патриархът заедно с целия клир отишъл в Студийския манастир, целунал светите му мощи и го погребал с почести. След отхождането на своя духовен отец преподобният Теодор живял с братята в покой само две години. Тогава против него и против цялата Христова Църква повдигнал страшна буря нечестивият Лъв Арменец, който първоначално служел като воевода при благочестивия цар Михаил. Той бил пратен на Изток против варварите и там събрал голяма войска, възгордял се и въстанал против благодетеля си цар Михаил. Той привлякъл на своя страна всички подчинени нему сановници и воини - едни с обещания, други с подаръци, а трети с ласкателства - и с тяхна помощ се провъзгласил за цар. Като научил за това, благоверният цар Михаил незабавно сменил царската багреница с монашеска дреха, за да избегне междуособна война, и отстъпил царството на врага си, приемайки монашество.

След като получил царската власт, Лъв Арменец отначало се държал благоверно и скромно, докато не се утвърдил на престола и не събрал около себе си съобщници на нечестието

си. След това започнал да хули светите икони и да укорява почитащите ги, като ги наричал неразумни. Патриархът изобличавал нечестието му и въз основа на Свещеното Писание водел с него спор за светите икони, но не постигнал успех, а само събудил още по-голяма ярост в безумния цар. Лъв Арменец събрал всички известни свещеници, монаси, патриарха и блажения Теодор, явно показал пред тях своята злоба, като хулел и укорявал почитащите честните икони и възхвалявал иконоборците.

- Не е ли написан от Божията ръка древният закон - казвал той, - който заповядва да не служим на делото на човешки ръце? Казано е: “Не си прави кумир и никакво изображение”. И така, не подобава на монасите да се покланят на иконите, които прави човешка ръка. Как може на икона да се опише Неописуемият, на малки дъски да се помести Необятният и да се нарича с Божие име изобразеното с бои?

Светите отци всячески оспорвали празните думи на императора иконоборец, като отхвърляли хулните му слова и възразявали:

- Ако Законът, даден чрез Моисей, спазваме изцяло, напразна ще е нашата християнска вяра, напразна ще е и апостолската проповед и всички Божествени предания на светите отци, ще бъде отхвърлено - страшно е и да се каже - самото въплъщение на Владиката, чрез което ние познахме Неговия човешки образ и приехме иконописта, почитайки в иконите Онзи, Който е изобразен на тях.

А преподобният Теодор, който прекрасно познавал цялото Писание на Стария и Новия Завет, дръзновено попитал царя:

- Как тъй си намислил, царю, да безчестиш Христовия образ, да внасяш в светата Църква това еретично мъдруване и да раздираш дрехата, изтъкана от висшата благодат и учението

на апостолите и отците? Ти мъдруваш въз основа на Стария Завет, но нали новата благодат, дошла чрез Иисуса Христа, го отмени. Ако трябва да спазваме Стария Завет, който ти държиш, трябва да се обрязваме, да извършваме съботата и всичко останало, описано в него. Нима ти, царю, не си разбрал, че Законът е бил даден до време и само за народа, излязъл от Египет? Но с появата на благодатта сянката е отменена. Пък и самият този Закон невинаги спазва онова, което заповядва. Така той заповядва да не се прави подобие и да не се служи на дело на човешки ръце, а е поставил изображения на херувимите над кивота. Нима те не са били дело на човешките ръце? Но въпреки това са били почитани от всички. С появата на новата благодат Сам Господ изобразил на кърпата лицето Си и го предал на Авгар, който получил изцеление от продължителната си болест, още щом го докоснал. После и свети Лука, Господен апостол и евангелист, със своята ръка изобразил лика на Божията Майка и оставил това изображение за идните поколения. И много дивни чудеса са се извършили от появилия се във Финикия неръкотворен образ на Спасителя. А чудесата, явявани от други свети икони, не показват ли по-ясно от слънцето, че трябва да им отдаваме подобаващото се почитание?

Но царят не слушал думите на преподобния и казал:

- Не желая с бои да се изобразява невидимото и непостижимо Божество.

Теодор отговорил:

- Царю, та и ние не описваме Божеството, а изповядваме и вярваме, че то е неописуемо. Чрез иконописта ние изобразяваме възприетата от нас плът на Сина Божий и на нея се покланяме и я почитаме.

Докато преподобният отец говорел това и много друго въз

основа на Божественото Писание и отеческите предания и изобличавал царското заблуждение, царят се преизпълнил с ярост и с гняв му казал:

- Зная, че винаги говориш необмислено, че си човек свадлив, горделив и противник на всички. Ето и сега си дошъл да злословиш против мене и да ме хулиш, защото беседваш с мене не като с цар, а като с някой прост селянин. За това заслужаваш много мъчения. Но до време ще те пощадя, докато не се открие по-ясно, че нашето мъдруване е справедливо. И ако след това не се покориш, ще получиш достойно наказание заради безумието и съпротивлението си.

Преподобните отци не пожелали да кажат нищо повече на царя, като разсъждавали помежду си:

- Какво да говорим на тази толкова развратена и нежелаеща да се изцели душа?

А блаженият Теодор, поел духовния меч, отговорил на царя:

- Царю, разбери, че не е твоя работа да разглеждаш и изследваш църковните постановления. На твоята власт подобава да обсъжда светските дела и тях да управлява, а църковните дела са грижа за светителите и учителите на църквата. На теб ти е заповядано само да ги следваш и да им се подчиняваш. Така казва и апостолът: “Бог постави в църквата първо апостоли, второ пророци, трето учители”, а не царе. И на други места Свещеното Писание заповядва църковните дела да се управляват от църковните учители, а не от царете.

Царят запитал преподобния:

- Да не би да ме отлъчваш от църквата?

Преподобният отговорил:

- Не аз, а **преданията на Божествените апостоли и светите отци те отлъчват, защото дори и ангел от небето да ви благовестеше нещо, което е противно на светата вяра, анатема да бъде.** Ако желаеш заедно с нас, покланящите се на Христовата икона, да останеш в Христовата Църква, последвай патриарха и честния му събор!

При тези думи царят се разгневил още повече и с безчестие прогонил всички от себе си. Когато излезли навън, преподобните отци заедно с патриарха наобиколили блажения Теодор и го възхвалявали с устата и душите си за това, че с голямо благоразумие и мъжество се е съпротивлявал на мъчителя и много го е посрамил, смело изобличавайки нечестието му.

Когато те тръгнали да се разотиват, постъпила заповед от градоначалника “никой да не беседва, нито пък да задава въпроси за вярата, а всички да изпълняват заповяданото от царя”. Пратениците дошли с тази заповед и при блажения Теодор. А той им отговорил:

- Разсъдете сами: справедливо ли е да слушаме вас повече от Бога? Нека по-добре ми отрежат езика, отколкото да мълча и да не защитавам истинската вяра.

И непоколебимо поучавал всички да държат светата вяра. Той призовавал едни при себе си, при други ходел сам, на трети пращал писма и така подкрепял падащите духом. Често идвал и при патриарха, бил негов добър съветник и го утешавал, защото виждал, че скърби и душата му страда.

- Отче, не скърби! - казвал му той. - Вярвай, че Господ няма да ни остави, Той не ще даде изпитание, което превишава нашите сили, и не ще допусне злото да ни надвие. Дори и врагът да е започнал гонение против Църквата, в скоро време скръбта ще падне върху неговата глава. Ти знаеш словото

Господне: “съблазни трябва да дойдат; обаче горко на оногова човека, чрез когото съблазън дохожда”. Колко ереси от времето на светите апостоли и до ден-днешен са повдигали развратените умове против Църквата, колко страдания са претърпели от тях светите отци преди нас! Но Църквата остана необорима. Пострадалите са светло прославени и увенчани, а еретиците са получили според делата си.

Като слушали това, патриархът и всички отци на събора се ободрили и били готови да претърпят всички скърби заради православието и да не се подчинят на нечестието.

След известно време светейшият патриарх Никифор бил свален от злочестивия цар от патриаршеския престол и прогонен от Константинопол и всички православни архиереи били осъдени на заточение. Тогава се разкрило ужасното кощунство, което подигнали нечестивите иконоборци. Едни свети икони те хвърляли на земята, други изгаряли, а трети мажели с нечистотии и вършели много подобни безчинства. Като виждал тия злодеяния, преподобният Теодор много скърбял, дивял се на Божието дълготърпение, и казвал през сълзи:

- Как земята търпи това беззаконие?

Но тъй като не желаел да остава тайно богопочитател и да оплаква тази беда в мълчание, на Вход Господен в Иерусалим той заповядал на братята да вземат светите икони и да извършат шествие около манастира, като носят иконите високо над себе си и пеят: “На пречистия Твой образ се покланяме, Благий” и други песни в чест на Христа. Царят научил за това и отново пратил свои приближени при светеца, като му забранявал такива действия и го заплашвал, че в противен случай няма да избегне заточение, рани и смърт. А светецът не само не престанал да утвърждава вярващите в иконопочитанието, но още повече се укрепявал в мъжеството

си, открито наставлявайки всички да държат православната вяра и да въздават подобаващи почести на светите икони. Тогава царят се убедил, че не може нито с ласкателства, нито със заплахи да подчини мъжеството и ревността на преподобния Теодор, и го осъдил на заточение. Преподобният свикал при себе си всички свои ученици и като им преподал душеполезни поучения, казал:

- Братя! Нека всеки от нас спасява душата си както намери за добре, защото настъпиха жестоки времена.

После в скръб напуснал плачещите за него братя, качил се на един кораб и бил отведен в Аполония, където го заключили в тъмница в крепостта, наречена Метона. Но и там той поучавал всички в благоверие - с едни беседвал устно, а на други пращал послания. Писмата му стигнали до самия цар. Той отново пратил някой си Никита със заповед да отведе светият в едно още по-отдалечено място, наречено Вонита, там да го затвори в тъмница и внимателно да следи светецът да не разговаря с никого и да не пише нищо по повод иконопочитанието. Никита дошъл при преподобния и му съобщил за царската воля. А свети Теодор отговорил:

- С радост приемам този преход от едно място на друго, защото нямам местожителство в тоя живот. Където и бъда отведен - там е моето място, защото навсякъде земята е Божия. А да мълча и да не уча за православната вяра не мога, няма да ви послушам и не ще се побоя от заплахите ви.

И така, и на новото място светецът ревностно изповядвал православието. Като научил, че блаженият в нищо не се покорява на неговата воля, царят пламнал от силен гняв и отново пратил Никита със заповед да го подложи на жестоки мъчения. Царедворецът още с пристигането си известил преподобния за царската повеля, а той веднага започнал да съблича одеждите си с думите: “Отдавна желая да пострадам

заради светите икони” и предал плътта си на мъчения. Никита бил състрадателен човек и като видял голата му плът, изтощена от пост и непрекъснати подвизи, се умилил в душата си и не се осмелил да го докосне, защото се боял от Бога. Тръгнал си, без да причини никакво зло на светеца. А той продължил да разпространява своето православно учение, защото и стражите благоговеели пред него и не могли да му попречат да върши това въпреки царската забрана. Преподобният писал също и до своите ученици, разпръснати на различни страни. Той особено се грижел за тях, наставлявал ги без страх да пазят истинското изповедание на вярата, дори ако много пъти жестоко пострадат. Напомнял им, че временните страдания не значат нищо в сравнение с оная слава, която ще се яви в нас в бъдещия живот, с която ще се сподобят всички истински Христови мъченици. Блаженият Теодор писал също и до светейшите патриарси на стария Рим, Иерусалим и Александрия, като ги уведомявал за това как са поругани светите икони във Византия, как православните са хвърлени в тъмници или пратени на заточение, а истината е принесена в жертва на лъжата, и ги молел за помощ на православната вяра. Мнозина идвали при затворения в тъмницата преподобен отец, за да послушат сладостното му учение и си отивали с голяма полза за себе си.

Веднъж един клирик от Асийската църква, който минавал оттам, посетил светеца. Като чул неговото учение за православната вяра, той веднага отхвърлил иконоборческата ерес и се поклонил на светите икони. **Когато се завърнал вкъщи, не пожелал да продължава общението със своя епископ иконоборец.** Той увещавал и един друг клирик, свой приятел, обърнал го в православието **и го отклонил от общение с еретиците**. Когато епископът научил, че Теодор е виновникът за тази промяна в клириците, веднага съобщил за това в писмо до царя, оплаквайки се от Теодор. А царят отново

заповядал на асийския пълководец да подложи преподобния на жестоки побои. Воеводата изпратил един от подчинените си, като му заповядал да нанесе на Теодор петдесет удара. Когато воинът отишъл при Теодор и му съобщил причината за посещението си, блаженият отново снел пояса и дрехата си, подложил доброволно раменете си под ударите, и казал:

- За мен е въжделено с тези рани да сваля и самото си тяло, за да отида по-скоро с душата си при Господа.

А воинът се засрамил от светеца, поклонил му се, поискал му прошка и си отишъл.

После пристигнал друг царски пратеник, на име Анастасий, човек жесток и немилосърден. Той собственоръчно започнал да бие светеца и като му нанесъл сто удара, го хвърлил в тъмница. По същия начин постъпил и с ученика му на име Николай, който винаги следвал наставника си и съучаствал в страданията му. Когато пребил и Николай, Анастасий ги затворил заедно, заповядал на стражата да ги държи в сурови лишения и се оттеглил. Не може да се предаде с думи скръбта на преподобния в тази тъмница. Неговата плът, изтощена от пост и монашески подвизи, започнала да гние и да мирише зле. Освен това самата тъмница била пълна с нечистотии и прах. През зимата преподобният замръзвал от студ, защото нямал и най-необходимата дреха, а само едно вехто вретище. През лятото изнемогвал от зной, защото в тъмницата не проникквал вятър и не я освежавал. Там имало безброй нечисти насекоми и влечуги, а и стражата започнала да се отнася към него жестоко и немилосърдно. Войниците го обиждали и укорявали, наричали го безумец и враг на царя. През едно прозорче хвърляли на Теодор и ученика му само малко парче хляб и им подавали вода, и то невинаги, а през ден или през два. Понякога и много дни не им давали нищо и така ги измъчвали с глад и жажда. Тогава преподобният Теодор казал

на ученика си:

- Чедо! Виждам, че тези хора искат да ни уморят не само с побои, но и с глад и жажда. Но да възложим надежда на Бога, Който не само с хляб, но и с по-добра храна може да ни нахрани и Чието повеление държи всичко в живот. Отсега нататък нека ми послужи като храна за тялото и душата причащението с Тялото на Владиката.

Преподобният имал при себе си частица от Животворящото Тяло, напоена с кръвта на Христос Господ, с която се запасявал при извършването на Божественото Тайнство, когато било възможно.

- Нека се причастявам само с това - казал той, - без да вкусвам нищо друго. А хлябът и водата, които дават за двамата, нека останат само за тебе. Сам виждаш, че ни дават много малко, така че е недостатъчно дори само ти да подкрепиш тялото си. По-добре остани жив и възвести на братята за моята кончина, ако Божията воля е да умра в тази изпълнена с лишения теснота.

След известно време Онзи, Който насища “всичко, що живее по благоволение”, не оставил без помощ Своя угодник, умиращ от глад, но се погрижил за него така. Един царски велможа, който минавал покрай затвора, научил, че светецът търпи притеснения и глад. Бог склонил сърцето му към милост и той заповядал на стражите да подават на Теодор и ученика му достатъчно храна и занапред да не им причиняват никакво зло и притеснения, а да им позволят да живеят малко по-леко. По Божието благоволение малко по-свободни от многото скърби, те укрепнали телом. Но и след това светият отец продължил да се бори с много беди, защото имал болен стомах и страдал много. Така светите Христови угодници живеели в тъмницата повече от три години, получавайки от стражите негоден хляб, и то с укори и ругателства. Всичко това те с радост претърпели

заради Православието.

Но още не успели да се оправят от тези скърби и болести, когато им било съдено да се подложат на нови, още по-тежки скърби. Неизвестно откъде в ръцете на царя попаднало едно писмо на блажения Теодор, в което било изобличено нечестието на царя и вярващите се наставлявали в благочестие и православие. Като прочел написаното, царят се разгневил още повече и пратил един безжалостен воевода, за да попита преподобния негово ли е писмото и да го бие дори до смърт. Воеводата отишъл и го показал на блажения, а той потвърдил, че то наистина принадлежи на него. Тогава воеводата заповядал незабавно да хвърлят съблечен на земята и да бият преди всичко ученика му Николай, защото бил писал това писмо от името на Теодор. После съблекли и преподобния, безпощадно го били, като едва не счупили костите му и покрили с рани цялото му тяло. Воеводата го оставил едва жив и отново дошъл при ученика му, като го убеждавал ту с ласкателства, ту със заплахи да се откаже от поклонението на светите икони. Но той останал верен на Православието, а воеводата отново започнал да го бие, още по-силно отпреди, и го оставил през нощта гол в студа, за да изпита двойно повече мъчения, защото навън било зима. Преподобният Теодор се разболял от жестоките побои и лежал като мъртвец, едва дишайки, без да приема нито храна, нито вода. Когато забелязал, че наставникът му е останал съвсем без сили, Николай забравил за себе си, макар и сам да понасял ужасни страдания, и започнал да се грижи за Теодор. Той измолил да му донесат ечемична напитка и с нея мокрел пресъхналата уста на преподобния, давал му да пие по малко и го съживявал. После забелязал, че малко по малко жизнените сили на учителя му се завръщат и започнал да лекува гниещото му тяло. Много части от тялото на преподобния посинели, изгнили и висели напълно негодни. Николай ги

отрязвал с нож и ги изхвърлял, за да зарасне по-добре здравата плът. Когато преподобният започнал постепенно да оздравява, той също лекувал своя ученик.

Докато светиите страдали така деветдесет дни и още не били оздравели напълно от раните си, царят изпратил друг жесток и безчовечен пратеник, на когото заповядал да отведе блажения и ученика му в Смирна. Този пратеник бил сребролюбив и като решил, че блаженият е вземал злато от идващите при него за поучение, заповядал да претърсят всички дупки в тъмницата, да разбият стените и да изровят земята, с надежда да открие злато. Но не намерил нищо и с особена жестокост се заел да изпълнява поръчението на царя. С ругателства и удари извел преподобния и ученика му от тъмницата, предал ги на воини и те били отведени в Смирна. А блаженият, макар и телесната му сила да отслабвала, укрепяван от Бога, вървял редом с безжалостните воини. Водели го по цял ден, а през нощта връзвали краката му за дърво. Така той с голям труд достигнал Смирна, където бил поверен на някакъв злобен поборник на нечестието. Той ги затворил в една ниска и тъмна колиба и така блажените Христови раби страдали заедно. Скоро като пратеник на царя отново пристигнал Анастасий и след като нанесъл на преподобния сто удара, си заминал, а той претърпявал всичко с благодарение.

По това време в Смирненската област воевода бил царският племенник и съмишленик, който се разболял от жесток и неизлечим недъг и лежал на смъртен одър. Един от слугите му, който се придържал към православното учение, отишъл при болния и му казал, че преподобният Теодор има дадена от Бога благодат да изцелява всякакви болести. Воеводата веднага пратил своите слуги при него с молба да се помоли на Бога и да го спаси от наближаващата смърт. Преподобният отговорил на пратениците:

- Кажете на онзи, който ви е пратил, че Теодор казва така: помни, че скоро ще отговаряш пред Бога в деня на смъртта заради нечестивия си живот и за злото, което си причинил на православните. Към многото си беззакония ти прибави и това, че подложи моите монаси на неизброими бедствия и в мъчения уби великия в добродетелите Тадей. И ето, сега той се радва със светиите, а тебе кой ще те спаси от вечните мъки? Поне преди кончината си се покай за злодеянията си.

Пратениците се завърнали и предали думите на Теодор на болния воевода. Той много се изплашил, като размишлявал за злините, които сторил, и отново пратил при преподобния слугите си, за да измолят от него прошка. Той обещал да приеме православната вяра, ако преподобният го вдигне от одъра на болестта с молитвите си. Преподобният изпратил на воеводата икона на Пречистата Божия Майка, като му заповядал през целия си живот да я пази при себе си с благоговение. Воеводата приел иконата, получил облекчение в болестта си и започнал постепенно да оздравява. Но скоро под влияние на Смирненския епископ, който бил еретик, отново се обърнал към зловерието си. Той получил от епископа елей като благословение за себе си и се помазал с него, надявайки се на пълно оздравяване. Но след това болестта му се върнала. Като научил за това, преподобният предсказал жестока смърт на грешника и това се сбъднало, защото нечестивият скоро умрял в мъки. А преподобният Теодор страдал в затвора в Смирна година и половина. След това нечестивият цар Лъв Арменец бил насилствено лишен от живота, убит от своите воини. След него царския престол получил Михаил, наречен Травлос, или Валвос. Макар и да бил нечестив, този император не повдигнал гонение против православните, но предоставил на всеки да вярва така, както желае. Затова при него всички отци и изповедници на православието били освободени от тъмниците и върнати от изгнанието си. Тогава и преподобният

Теодор получил облекчение в страданията си. При него дошли някои от предишните му ученици, сред които бил и преуспелият от младини в добродетелите Доротей, а също и Висарион, Иаков, Дометиан, Тимотей и много други, отличаващи се с благочестив живот и пламенна, неизменна любов към своя духовен отец Теодор. В Смирна пристигнала заповед на царя, в която се повелявало на преподобния и на останалите да бъде разрешено да се завърнат в своите обители.

Когато блаженият се завърнал от заточението, православните навред го посрещали с радост, съобщавали един другиму за него и се стараели да го приемат в дома си, за да се сподобят с неговите молитви и благословии и да се насладят на сладостните му поучения. Цялата Църква се радвала на завръщането му и всички го облажавали, задето толкова много пострадал за светите икони и със своето учение утвърдил всички в православието. По обратния път преподобният се отбил в Халкидон, за да се види с блажения монах Теоктист, който някога бил почетен със сана на магистър, и като се утешил с духовна беседа с него, се отправил при светейшия патриарх Никифор, пострадал също като него и заточен от злочестивия цар Лъв Арменец. Като се насладил от духовната беседа с него, преподобният се оттеглил в Крискентиевите места и зарадвал мнозина с присъствието си, като им преподал душеспасително наставление. Оттам той отново се завърнал при патриарха и заедно с него и други епископи се отправил при царя и го увещавал да приеме православието. Но понеже бил неразумен и ненаучен на словото Божие, царят не обръщал внимание на думите на светите отци и им казал само следното:

- Не ви забранявам да правите това, което желаете, но няма да позволя да поставяте икони в царстващия град, а на други места нека ги поставят за себе си който където иска. Аз не

желая да се покланям на иконите.

Когато чули това безумие, преподобните отци напуснали Византия. Преподобният Теодор с учениците си се поселил в Крискентиевите места. Скоро по време на войната, започната от някой си Тома, който пожелал да си присвои царската власт, се появила необходимостта светецът заедно с братята отново да се яви в Константинопол. След края на войната светецът отново напуснал града, като не желаел да живее сред народ, заразен от иконоборческата ерес. Той не се завърнал в Крискентиевите места, а се заселил в Акритовия Херсонес, където се намирала църквата в името на свети Трифон. Тук заедно с учениците си прекарвал в благочестиви подвизи богоугоден монашески живот. Малко поживял така заедно с обичните си братя преподобният и се приближил към своята кончина, на шестдесетгодишна възраст. Преди края си, през ноември, той тежко се разболял от стомах и силно страдал. Новината, че блаженият Теодор е болен и наближава смъртта му, се разпространила навред. Тогава много благочестиви християни заприиждали както от столицата, така и от различни съседни селища, за да послушат беседата му, да се насладят на последните му думи или поне да го видят, преди да се престави на Бога. Хората смятали за голяма полза дори да се приближат до него, защото този дивен мъж бил сладостен в словото си, премъдър по разум и украсен с всякакви добродетели. Дори докато лежал на одъра си и много страдал от предсмъртната си болест, блаженият, доколкото можел, водел душеполезни беседи с учениците си. Но от думите му можело да се чуе съвсем малко, защото езикът му пресъхвал от треската. Затова един от бързописците седнал наблизо и записвал думите му, та всички, които пожелаят, да могат да ги прочетат за своя душевна полза. По време на беседата преподобният почувствал облекчение, дори се изправил на крака и започнал да ходи. В неделния ден той

дошъл в църквата и отслужил Божествената литургия, казал поучение на братята и вкусил от общата трапеза. Също и на сутринта на шести ноември - в деня на паметта на светия наш отец Павел изповедник - той отслужил в църквата Божествената литургия, преподал поучение на братята и присъствал на вечернята. А после, като се оттеглил в килията си, легнал на ложето си и отново се почувствал зле. Той боледувал четири дни, а на петия настъпил краят на болестта и началото на безболезнения му живот. Когато наближило отхождането на преподобния, при него се събрали много братя и плакали за него като за свой баща и учител. Той ги погледнал, просълзил се и казал:

- Отци и братя! Ето че дойде краят на моя живот. Ние всички трябва да изпием общата чаша - едни по-рано, а други по-късно, но никой няма да бъде отминат от този час. И аз си отивам по пътя, по който са си отишли бащите ни, натам, където е вечният живот и най-вече - Господ Бог, Когото обикна душата ми. Него пожелах от цялото си сърце, Негов раб се нарекох, макар и да не изпълних своето служение към Него. А вие, братя мои и любими чеда, останете верни на думите, които ви преподадох, като държите правата вяра и благочестивия живот. Знаете, че не съм преставал да ви възвестявам словото Божие и насаме, и в общото събрание. Сега усърдно ви умолявам: пазете го в ума си, защото се грижа за вас и ми предстои да дам отчет за вас. Затова и вие се погрижете да си идете непорочни оттук. Аз пък, ако получа дръзновение пред Господа, ви обещавам да се моля за вас, за да пребивава манастирът ви винаги в най-добро състояние и всеки от вас с Божията помощ да преуспява все повече в добродетелите.

Като казал това и се простил с всички, той заповядал на учениците да вземат в ръцете си свещи и да започнат опелото. Те застанали около постелята и пеели:

- “Блажени непорочните в пътя си, които ходят по закона Господен”.

И когато произнесли думите: “Довека няма да забравя Твоите заповеди, защото чрез тях ме оживяваш”, преподобният Теодор предал на Бога святата си душа. Божиите ангели я приели и я понесли към Престола на Владиката, както това явно се открило от истинното свидетелство на преподобния Иларион Далматски. В същия ден, когато се преставил Теодор, тоест на единадесети ноември - деня на паметта на свети мъченик Мина - преподобният Иларион работел на лозето и пеел Давидовите псалми. Изведнъж чул някакви пречудни гласове и усетил неописуемо благоухание. Той се учудил, спрял и взел да търси откъде идва това. Като погледнал нагоре, видял безчислено множество ангелски чинове в бели ризи, със сияещи светли лица, които идвали с песнопения от небето за среща на един достопочтен мъж. Блаженият Иларион в ужас паднал на земята и чул някой, който му казал:

- Ето душата на Теодор, игумена на Студийския манастир, който много пострада за светите икони, но остана докрай твърд в скърбите. Сега тя тържествува и се въздига горе, посрещана от небесните сили.

Това видение блаженият Иларион съобщил и на останалите добродетелни отци. Те записали деня и часа и по-късно научили, че точно по това време достохвалният Теодор Студит се преставил и преминал от земята на небето.

Преподобният наш отец Теодор приживе и след смъртта си извършил много чудеса. Ще разкажем за някои от тях за душевна полза.

Когато преподобният Теодор се завръщал от заточение, един страннолюбец на име Леон го приютил да отдъхне в дома си.

Впоследствие Леон намерил невеста за сина си. Но когато се подготвяла сватбата, тя внезапно се разболяла тежко и лежала в силна треска, така че всички се опасявали за живота ѝ. Леон изпратил да съобщят на преподобния за случилото се и го умолявал да им помогне с молитвите си. Преподобният благословил елей и му го изпратил, като заповядал да помажат с него болната. Щом направили това, невестата веднага се изправила здрава, сякаш никога не е боледувала. Веднъж Леон тръгнал по някаква работа в едно далечно село и по пътя срещнал рис, който се хвърлил да го разкъса. Човекът високо призовал името на преподобния отец Теодор и щом чул името на светеца, звярът спрял, навел се към земята, а после избягал. Леон невредим продължил нататък.

Една жена, която страдала от нечист дух, била доведена при преподобния. Нечистият дух толкова я мъчил, че тя сама, без да усеща болка, гризяла и ядяла плътта си. Като видял страданието ѝ, преподобният я съжалил, направил кръстно знамение над нея и прочел запретителна молитва. Изплашен от молитвата на преподобния, нечистят дух веднага излязъл от тялото.

Друга жена от знатен род след смъртта на преподобния Теодор разказала на блажения игумен Софроний следното: “Веднъж в дома ми избухна пожар. Огънят го обгърна от всички страни и изгаряше всичко, което беше в него, а ние не можехме нито с вода, нито по някакъв друг начин да надвием силата на пламъка и не знаехме какво да направим. Тогава си спомних за писмото на преподобния Теодор до мене, което пазех при себе си. У мен се зароди мисълта да го хвърля в огъня, за да се засрами поне малко от писанието, начертано от светата ръка, и да укроти пламъка си. Направих така, както помислих - хвърлих грамотата в огъня и казах: “Свети Теодоре, помогни на мен, твоята рабиня, защото съм в беда!” И тогава всички забелязаха, че свирепата сила на огъня отслабна,

угасна и премина в дим”. Толкова голяма сила имало призоваването на името на този Божий угодник!

Игумен Софроний разказва и друг подобен случай. “Тръгнахме с блажения Николай, ученика и сподвижника на великия Теодор, за Пафлагония. Когато настъпи вечерта, спряхме да починем на едно поле, където имаше много окосено сено. По същия път вървяха и някакви воини. И те поради късното време спряха на същото място, накладоха огън и започнаха да си готвят вечеря. Но през нощта огънят неочаквано се разгоря и неусетно се превърна в силен пожар, който унищожи цялото сено. Воините се събудиха и се нахвърлиха върху нас, като си мислеха, че ние сме подпалили пожара. Те искаха да ни хванат и да ни мъчат, а ние, недоумявайки как да постъпим, призовахме на помощ великия Теодор с думите: “Преподобни отче! Помогни ни с твоите молитви и ни избави от несправедливото нападение.” Докато казвахме това, внезапно започнал проливен дъжд и напълно угаси пожара. Като видяха това чудо, воините се усмириха, паднаха в нозете ни и помолиха за прошка.”

На остров Сардиния живеел един благочестив човек, който пазел при себе си преписи от творенията на преподобния Теодор и прилежно ги препрочитал. Той обичал и съставените от светия отец песнопения на Великия пост, които се наричат триоди. Случило се, че приел в дома си едни нечестиви монаси, които минавали оттам и останали при него през поста. Като видели съставените от преподобния Теодор песнопения и поучения, те започнали да ги хулят, като казвали, че са съставени неразумно и са пълни с безумства. А този благочестив човек, който ги приютил, се развратил от техните беседи и вече не четял полезните поучения на преподобния и не ги ползвал при утринното пение, както преди. Една нощ му се явил преподобният Теодор - невисок на ръст, какъвто бил приживе, с благородно лице и гологлав. След него дошли и

други монаси, които държали в ръцете си жезли. Преподобният им заповядал да бият този съблазнен от нечестивите човек, а сам през това време му говорел:

- Защо поради неверие отхвърли моите творения, които преди обичаше и почиташе? Защо не разсъди, че ако Божията Църква не виждаше полза от тях, не би ги приела? Те не са съставени по изкусно суемъдрие и витийство, а във всичко съдържат разумни и смирени слова, които могат да породят съкрушение в сърцето и да умилят душата ти. Те са сладостни и полезни за онези, които наистина желаят да се спасят.

Като наказал така съгрешилия, преподобният Теодор станал невидим. На сутринта човекът лежал в постелята си, болен от получените удари, с много синини по тялото, които той показвал на всички, и разказвал за застигналото го наказание. Той побързал да прогони от дома си съблазнилите го монаси като виновници за неговото прегрешение и наказание. Оттогава още по-силно повярвал в преподобния Теодор и с любов четял творенията и песнопенията му, като го умолявал да му прости предишния грях.

Много изцеления се дарували и от гроба на преподобния. Веднъж там дошъл един бесноват. През нощта във видение му се явил преподобният и го изцелил. Като се събудил, този човек се почувствал свободен от мъченията на врага и прославил Бога и Неговия угодник.

Друг човек ял отровена храна, заразил се и вече лежал на смъртен одър. Когато изпил елея от светилника, поставен на гроба на преподобния, незабавно изхвърлил смъртоносната отрова и се вдигнал невредим.

Друг човек силно страдал от стомах, но щом погледнал иконата на преподобния Теодор и призовал името му, незабавно оздравял. А трети, обзет от някакъв страх, се

намирал в състояние на умопомрачение, като се страхувал и ужасявал от всички. Доведен на гроба на преподобния и помазан с елей, той внезапно се избавил от това страдание, придобил здрав разсъдък и въздал благодарение на Бога и Неговия угодник.

И много други чудеса станали при гроба на преподобния Теодор по неговите молитви за слава на Единия в Троица Бог, на Когото и от нас да бъде чест и поклонение сега и завинаги и во веки веков. Амин.

Тропарь преподобному Феодору Студиту

глас 8

Правосла́вия наста́вниче,/ благоче́стия учи́телю и чистоты́,/ вселе́нныя свети́льниче,/ мона́шествующих Богодухнове́нное удобре́ние,/ Фео́доре прему́дре,/ уче́ньми твои́ми вся просвети́л еси́,/ цевни́це духо́вная,// моли́ Христа́ Бо́га спасти́ся душа́м на́шим.

Перевод: *Православия наставник, благочестия учитель и чистоты, светильник вселенной,*
архиереев Богодухновенное украшение, Феодор премудрый, учениями твоими ты всех просветил, лира духовная; моли Христа Бога о спасении душ наших.

Кондак преподобному Феодору Студиту

глас 2

По́стническое и равноа́нгельное житие́ твое́/ страда́льческими уясни́л еси́ по́двиги/ и А́нгелом совсе́льник, Богоблаже́нне, яви́лся еси́, Фео́доре. / С ни́ми Христу́ Бо́гу моля́ся// не преста́й о всех нас.

(Твоето постническо и равноангелно житие си обогатил със страдалчески подвизи и си бил съжител на ангелите,

Богоблажени Теодоре: с тях не престава́й да молиш Христа Бога за всички нас.)

Молитва преподобному Феодору Студиту

О, свяще́нная главо́, преподо́бне о́тче, преблаже́нне а́вво Фео́доре! Не забу́ди убо́гих твои́х до конца́, но помина́й нас всегда́ во святы́х твои́х и благоприя́тных моли́твах к Бо́гу! Помяни́ ста́до твое́, е́же сам упасл еси́, и не забу́ди посеща́ти чад твои́х. Моли́ за ны, о́тче свяще́нный, за де́ти твоя́ духо́вныя, я́ко име́яй дерзнове́ние к Небе́сному Царю́; не премолчи́ за ны ко Го́споду, и не пре́зри нас, ве́рою и любо́вию чту́щих тя. Помина́й нас недосто́йных у Престо́ла Вседержи́теля, и не преста́й моля́ся о нас ко Христу́ Бо́гу: и́бо дана́ тебе́ бысть благода́ть за ны моли́тися. Не мним бо тя су́ща ме́ртва: а́ще бо те́лом и преста́вился еси́ от нас, но и по сме́рти жив сый пребыва́еши. Не отступа́й от нас ду́хом, сохраня́я нас от стрел вра́жиих и вся́кия пре́лести бесо́вския и ко́зней диа́вольских, па́стырю наш до́брый. А́ще бо и моще́й твои́х ра́ка пред очи́ма на́шима ви́дима есть всегда́, но свята́я твоя́ душа́ со А́нгельскими во́инствами, со Безпло́тными ли́ки, с Небе́сными си́лами, у Престо́ла Вседержи́телева предстоя́щи, досто́йно весели́тся. Ве́дуще у́бо тя вои́стинну и по сме́рти жи́ва су́ща, тебе́ припа́даем и тебе́ мо́лимся: моли́ся о нас Всеси́льному Бо́гу, о по́льзе душ на́ших, и испроси́ нам вре́мя на покая́ние, да невозбра́нно пре́йдем от земли́ на Не́бо, от мыта́рств же го́рьких, бесо́в, воздду́шных князе́й и от ве́чныя му́ки да изба́вимся, и Небе́снаго Ца́рствия насле́дницы да бу́дем со все́ми пра́ведными, от ве́ка угоди́вшими Бо́гу на́шему Иису́су Христу́; Ему́же подоба́ет вся́кая сла́ва, честь и поклоне́ние, со Безнача́льным Его́ Отце́м и с Пресвяты́м и Благи́м и Животворя́щим Его́ Ду́хом, ны́не и при́сно и во ве́ки веко́в. Ами́нь.

ЧЕТИ-МИНЕИТЪ

buditeli.info © 2017